

Atitudini

Ovidiu Paștina (20.11.1934-07.11.2020)

Noiembrie 2020 versus noiembrie 2020

de Gelu Nicolae Ionescu

Desigur, revista și cărțile pe care le putem edita în acest noiembrie sunt, de asemenea, proiecte care vin să dea o stare de normalitate, o notă de optimism, un zâmbet dincolo lacrimi.

Am continuat să ne desfășurăm activitatea, chiar și în condițiile grele prin care trecem, respectând măsurile legale, protejându-ne împotriva dușmanului nevăzut, cu credința că dumneavoastră aveți nevoie de picătura noastră de bine și de frumos, de artă, de informație culturală, de exprimare liberă, dincolo de tot și de toate.

Nu mă întrebați cine câștigă din lupta timpului cu timpul, fiindcă orice răspuns ar fi dureros...

Continui să fac ceea ce știu, simt și pot, sperând că, și astfel, va fi (mai) bine.

Citiți și bucurați-vă, având grijă de dumneavoastră!

E lupta timpului cu timpul: noiembrie cel nefericit, avariât, bolnav, speriat, zăcând, tremurând versus noiembrie cel optimist, cel luptător, cel renăscător, cel curajos, cel care nu vrea să se predea...

Concursurile de poezie și de pictură, galele, celelalte evenimente, toate on-line, evenimente salvate, prin re PROCEDURARE și adaptare la mediul virtual, dau, totuși, acestei toamne culturale, o consistență și un farmec aparte, într-o realitate care seamănă cu o condamnare a întregii omeniri la boală, la tristețe și la disperare, la moarte.

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria Municipiului Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Fondator principal și redactor coordonator: Gelu Nicolae Ionescu

Cofondator: **Ion Stratan**

Secretar de redacție: Mihai Tudor
Redacția: Constantin Dobrescu, Traian D. Lazăr, Ion Bălu, Gabriela Teodorescu, Mădălina Paula Ștefan, Iulia Dragomir, Ion Șt. Baicu, Elena Trifan, Constantin Marin

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești
e-mail: gelunionescu@yahoo.com
revistaculturala@casadecultura.ro
tel./fax: 0244/578 148 * 0725 893 134

ISSN: 1584 - 0832

Coperta 1: Ovidiu Paștina – *Autoportret* (20.XI.1934-07.XI.2020)

Coperta 2: Ploiești, Parcul Vest (foto: Nitz/Art & Book)

Layout & DTP: M.D.

Responsabilitatea morală și juridică asupra afirmațiilor făcute revine autorilor.

Tipărire: S.C. Seladocom S.R.L., Brăila

Manuscrisele sârbești ale lui Nichita Stănescu (2)

de Eugen Simion

Un *cântec* pe care i-l dedică aceluiași devotat și excelent prieten. Adam Puslojić, la 2 aprilie 1976, are o temă mai gravă și, în tonalitatea lui, este cât se poate de *nichitian*, adică paradoxal și metafizic, provocator în limbaj și însingurat, stelar, îngrijorat de mecanica universului din adâncul ființei sale spirituale:

„Lapte roșu, de sabie, aș bea,
când la începutul iernii, crivățul întinde
gâtul lui nesfârșit cu cap de stea
și cu trupul dincolo de munți, în morminte

Presimt cum trece prin el o respirație
de rază însingurată, polară
cu colți de gheață împing, în disperare,
din sânul Ursei, pruncul, în afară.”

sau, cercetându-și ființa interioară și destinul, în acest *Autoportret*:

„Eu m-am născut
după ce am murit.
După ce am murit
m-a înfiat cuvântul.”

Multe – dacă nu toate – din acest poeme ocazionale au fost tipărite. N-am avut timp să consult volumul *Belgradul în cinci prieteni* și nici ediția de *Opere* (I-III), tipărită de Fundația Națională pentru Știință și Artă, pentru a constata ce-a rămas în aceste manuscrise și ce nu. Sigur este, de pildă, că am citit undeva poemul pe care îl voi reproduce mai jos, în care *zânaticul* (de la *zână*) Nichita Stănescu pune să dialogheze *îngerul* cu *câinele*, adică sublimul, divinul, inefabilul, celestul cu *câinele* care latră în inima realului, umilit, înfricoșat de ceva ce nu se cunoaște:

„A venit îngerul și mi-a spus:
– Nu vrei să cumperi un câine?
Eu nu am fost în stare să-i răspund.

Cuvintele pe care i le-aș fi putut striga erau lătrătoare.

– Nu vrei să cumperi un câine? –
m-a întrebat îngerul, ținând în brațe
inima mea
lătrătoare,
dând din sânge ca dintr-o coadă
– Nu vrei să cumperi un câine? –
m-a întrebat îngerul
în timp ce inima mea
dădea din sânge ca dintr-o coadă.”

Am surpriza de a descoperi în acest dosar poetic, *Palindromul* pe care colegul meu de an

Nichita Stănescu, de la Facultatea de Filologie din București, mi l-a dăruit într-o oră plictisitoare de curs (cursul de istoria limbii literare) pe un colț de ziar. Păstrez și acum, în arhiva mea, acest catren scris după regulile vechilor poeți alexandrinii, scris – precizez – ca răspuns la interogația mea provocatoare, dacă poate să compună un *palindrom* (adică versuri care, citite de la stânga la dreapta, spun ceva și citite invers, de la dreapta la stânga, spun același lucru). Pus la încercare, versificatorul imbatabil Nichita Stănescu, încă de atunci, din tinerețile noastre, mi-a expediat pe sub bancă, catrenul ce urmează:

„Dus aici bețiv opal
lapovițe bici asud
Dur, o vietate – cal;
la cetate – ivor ud.”

Cum de a ajuns, mă întreb, *Palindromul* în dosarul întocmit, cu atât devotament (un devotament, repet, sacru) de Adam Puslojić, devenit, între timp, apostolul fratelui său mai mare, Nichita Stănescu?... Nu pot să închei aceste notații rapide, scrise pe un colț de masă la începutul acestei toamne frumoase, în reclusiunea în care mă aflu constrâns de pandemia ce a lovit planeta noastră, n-aș putea încheia, zic, *discursul sârbesc* al marelui poet Nichita Stănescu fără să amintesc de poemul emblematic *Sârbii*, acela care sublimează o iubire adâncă peste loc și timp între două nații de poeți și, prin ei, între țările lor imaginare. Ploieșteanul Nichita Stănescu a intuit bine lucrurile:

„Să-l ia dracu pe ăla care se culcă
pe o inimă de sârb.

N-o să doarmă nici o secundă.

O să strige către pasărea cea mare
care ține loc de cer

în Serbia:

Mă sufoc, mă sufoc!

De ce-mi respiri tu, pasăre, aerul meu?

Iar pasărea va răspunde:

Acesta nu este un aer pentru respirație

Este un aer care se cântă.”

Gabriela Dumitrescu, care a avut un rol esențial, alături de Mircea Dumitrescu, în pregătirea celor 38 de volume în care sunt reproduse, în facsimil, manuscrisele lui Eminescu, publică, acum, o parte din manuscrisele altui mare poet, Nichita Stănescu. Ce faptă de ispravă, ce bucurie a spiritului nostru înconjurat de ticăloșiile unui politicianism dezmațat și nerușinat!

Cum l-am contrariat pe un critic literar sobru (2)

de Alex Ștefănescu

Voiam să începem cu alunele, dar punga cu alune, confecționată dintr-un material plastic foarte rezistent, nu se lăsa deschisă. Am încercat să o sfâșii cu dinții, dar n-am reușit. Atunci, din mulțimea animată din jur, s-a desprins un tânăr cu figura iradiind de amabilitate care mi-a luat delicat punga din mână ca să o desfacă el. M-am gândit că tânărul cunoaște o metodă simplă și ingenioasă de desfacere a pungii și mi s-a făcut rușine de nepriceperea mea. Fără îndoială în ochii lui apărusem ca o maimuță care nu știe decât să-și înfigă caninii în ambalaj. Eram hotărât să nu-i spun că provin din România ca să nu-mi fac de răs țara.

Numai că mă înșelasem. Tânărul, surâzător, a căutat într-adevăr la început o clapetă secretă la colțul pungii, dar negăsind-o s-a apucat și el să tragă de pungă și mai sălbatic decât mine. Mi-am dat seama că era și beat, ceea ce ce îi accentua neîndemânarea înnăscută. Am încercat să-l opresc, dar nu m-am făcut auzit. În cele din urmă punga s-a rupt brusc din cauza unei smuciri violente și toate alunele, dar absolut toate, s-au împrăștiat pe caldarâm.

M-am uitat îngrozit la tânăr. Speram că el va face gestul gentil de a ne cumpăra altă pungă. Nici vorbă de așa ceva. S-a fâstâcit, și-a ridicat mâinile în lături, dezolat, și, după ce a bâiguit un „Excusez-moi!”, s-a făcut nevăzut.

Eu și Gabriel Dimisianu aveam starea de spirit a doi copii orfani dați afară de la orfelinat. Spre deosebire însă de mine, care eram complet prăbușit moral, tovarășul meu de călătorie a găsit resurse sufletești ca să mă ajute să-mi revin. M-a luat de braț și m-a dus repede, zâmbindu-mi enigmatic, pe rue Saint-Denis. De ce tocmai acolo? Am aflat abia după ce am ajuns la fața locului când, întâlnindu-mă față în față cu o tânără doamnă îmbrăcată într-o haină de blană, ea și-a desfăcut haina pentru o secundă, atât cât s-o văd doar eu, și și-a închis-o repede la loc. Era complet goală! La început am crezut că am avut o halucinație din cauza foamei. Apoi m-am legănat în iluzia că întâmplarea era o nouă dovadă a succesului meu la femei. Pentru ca în cele din urmă să-mi dau seama că Gabriel Dimisianu mă adusese pe o arteră cu prostituate. Am uitat de oboseală și de foame. M-am înveselit. M-am plimbat pe Saint-Denis până noaptea târziu.

Iar Gabriel Dimisianu m-a însoțit, nu pentru că l-ar fi interesat, doamne ferește, femeile în blănuri, ci numai și numai ca să mă susțină moral după traumatismul pe care mi-l provocase pierderea alunelor.

*

Mi-am mai adus aminte o întâmplare cu Gabriel Dimisianu. Prin două mii și ceva, ieșind împreună de la o ședință a Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor, ne-am suit amândoi în mașina mea parcată în curtea Casei „Monteoru” de pe Calea Victoriei. Am pornit mașina, am părăsit curtea amenajată ca un peron pe care trăgeau cândva trăsurile boierești, și, intrând pe Calea Victoriei, am săvârșit deliberat o mică și inofensivă

ilegalitate și anume am luat-o la stânga, pe sens interzis, cu intenția ca după numai douăzeci-treizeci de metri să o fac la dreapta, pe bulevardul Dacia, redevenind un șofer corect. Iată însă că exact pe Calea Victoriei, la mijlocul străzii, se afla un polițist de la circulație, care m-a fluierat autoritar și m-a obligat să opresc. Știind că sunt vinovat, m-am pierdut cu firea și n-am observat că polițistul era descheiat la haină și avea aerul cuiva care băuse. Am făcut greșeala să-i dau actele, iar el, cu actele în mână, amenințându-mă cu luarea permisului de conducere, mi-a spus:

– Du-mă imediat la Gara de nord. Dacă mă duci, nu-ți mai iau carnetul.

Am răsuflat ușurat. Polițistul, despre care mi-era tot mai clar că nu mai avea deloc discernământ din cauza alcoolului, mi-a înapoiat documentele și s-a așezat pe bancheta din spate (Gabriel se afla în dreapta mea). Aglomerația de pe stradă mă împiedica să merg repede cu mașina. Atunci s-a petrecut ceva ieșit din comun: polițistul a scos un pistol și mi l-a proptit în ceafă.

– Mișcă, nenorocitul, mi-a spus el pronunțând cu dificultate cuvintele. Ce faci?! Crezi că poți să mă păcălești?!

Și eu, și Gabriel ne-am făcut albi ca varul. Am încercat să ne folosim elocvența pentru a-l tempera pe agresor. Dar el îndrepta revolverul când spre mine, când spre Gabriel, amenințându-l astfel (cu moartea!) pe acela dintre noi care încerca să-l convingă să-și bage arma înapoi în tocul de piele.

Nu ne-a fost ușor să străbatem astfel distanța până la Gara de Nord. Nu ne venea să credem că ceea ce ni se întâmpla chiar ni se întâmpla.

În sfârșit, la Gara de Nord, polițistul a coborât. Clătinându-se pe picioare a început să monologheze:

– Da' de ce să merg eu cu trenul la Chitila? Mai bine să mă ducă tot ăsta cu mașina...

N-am mai auzit ce hotărâre a luat, fiindcă am demarat în trombă și dus am fost, cu Gabriel cu tot.

Seara, la televizor, am auzit un comunicat difuzat de Poliție:

– Agentul de circulație (nu mai țin minte cum îl chema), concediat de o săptămână, a refuzat să-și predea uniforma și pistolul și le folosește pentru a obține prin amenințare bani de la șoferi. Este dat în urmărire generală.

I-am telefonat lui Gabriel:

– Este uimitor ce se întâmplă în țara noastră...

– Nu asta mă miră, mi-a răspuns Gabriel. Întrebarea mea este de ce chestii din astea ni se întâmplă tocmai nouă...

*

Timp de mai bine de o oră, eu și Gabriel Dimisianu am fost urmăriți pe mai multe străzi din București de un câine vagabond. Era de fapt o caricatură de câine, o javră mică și schiloadă, asimetrică, având o ureche ridicată și

GALERIA MARILOR EPIGRAMIȘTI

de Constantin Tudorache

VICTOR MACAREVICI (V)

(1924-2014)

(Urmare din numărul trecut)

Părăsitul

Desigur, nu e doar un caz,
Așa e dat să fie:
Să aibă omul, la necaz,
Și câte-o bucurie.

*

Pe urmele slovelor mele nepublicate

Cu-nțelegere deplină,
Depășind o procedură,
Reușiră să obțină
Loc de veci, la editură.

*

Privind la câte-o jună (la 75 de ani)

De ne-nțeles e numai cum
Îți fură ochii, când știi bine
Că trufandalele, acum,
Sunt mult prea scumpe pentru tine.

*

Probleme

Cu moda, - așa cum a ajuns,
Femeile sunt disperate,
Că nu mai au nimic de-ascuns,
Dar și nimic să mai arate.

*

Revelionul infidelului

- Să știi iubito-n noaptea asta
Te simt alături de mine:
Ciocnesc paharul cu nevasta –
Și îl golesc doar pentru tine.

*

Rușii eliberatori

Rușii nu au ezitat,
Și istoria ne-arată,
Că au tot eliberat –
Anexând câte-o bucată.

*

Se mai poartă...

Motivul bârfei? Mai nimic.
O fustă - și-aia cât e tivul –
Că de-o scurtează, doar un pic,
Dispare întru tot motivul

*

Și între copii

De când au tras-o de costiță,
În drum, când se duceau la școală,
Îi tot acuză o fetiță
De hărțuire sexuală.

*

Simfoniile lui Beethoven**într-o interpretare prea personală**

De câte ori privesc elanul
Cu care își începe zborul,

Îmi vine-a crede că „Titanul”
Nu-i Beethoven ci dirijorul.

*

Tabiet

Nu merge, orișicât am vrea,
Indiferent de-mprejurări,
Țigara fără de cafea,
Cafeaua fără de țigări.

*

Unei pretențioase

Curtea ce i se făcea
Când era mai tinerică,
S-a restrâns treptat și ea
Ajungând o... curtică!

*

Unei tinere fumătoare

Vorbind de unele „virtuți”,
Amicii ei au remarcat
Că e de-ajuns să o săruți,
Și poți să spui că ai fumat !

*

Uneia, cam sumar îmbrăcată

Zise-un bătrânel, de treabă,
Când văzu cum e: - Măi drace !
Asta a plecat în grabă,
Și-a uitat să se îmbrace.

*

Vârsta a treia

E drept, feciorii mă consultă
Și voia-mi fac vlăstarele,
Dar ce folos că nu m-ascultă
Picioarele.

*

Unei colege care se plânge că s-a îngrășat în concediu la Poiana Țapului

Întrebarea e meschină
Să mă ierte dolofana!
Oare cine-a fost de vină:
Țapul...? Dânsa...? ori Poiana...?

*

Dor de Basarabia

Atunci, când și un nume sfânt,
Ce l-a purtat acest pământ,
Se uită prea ușor –
Și dorurile... dor.

*

Olimpiada de matematică

Încordat în fața colii
N-o brodește-n nici un fel:
De ia zece - bravo școlii,
De ia șapte - vai de el!

*

Mărul, șarpele și Eva

Un sămbure de adevăr
Există și în mitul sacru,
Căci numai dacă guști din măr
Poți ști de-i dulce sau e acru

Aatorul văzut de Al. Clenciu

(Urmare din numărul trecut)

Răsfoiri și comentarii

Epigrame cu și fără mască (IV)

de Constantin Tudorache

Unei superfardate

Când o văd trecând pe „Cale”,
Am intenția firească
S-o întreb gen Caragiale:
Ce faci, mască ? - Mircea Bogdan

*

Cu mască, fără mască

Rar amicul meu e treaz,
Însă dă la toți povețe:
N-are urmă de obraz,
Fi'ndcă are două fețe ! - Valentin David

*

Politica la noi

De douăzeci de ani e-același bal,
Cu-aceiași oameni, în aceleași găști,
Ce urmăresc același ideal
Și în același chip, dar... cu-alte măști... - Ștefan-Cornel Rodean

*

La un bal mascat

„Jos masca!”- și-amețit băiatul
I-o smulse, dar când s-o privească,
Sub catifeaua protectoare
Se ascundea o altă mască ! - I. Nicolescu-Chic

*

Datorită Coronavirusului

Cum e mare tevatură,
În această conjunctură,
Fetele de pe centură
Stau cu masca pe figură. - Petru-Ioan Gârda

*

În atenția iubitorilor

Rog, pornirile să-nvingeți,
Chiar de sunteți jucăuși;
Pe iubită n-o atingeți,
Fără mască și mănuși. - Ica Ungureanu

*

Unui ipocrit

Tu ești un cameleon
Unic într-un milion;
Spune-mi, azi ce mască porți
Și cum poți să te suporti ?!... - George Budo

*

Aparențe

M-a cucerit cu a ei fire
Dar de sub masca cu cercei
Și după-o noapte de iubire,
Văzui că este mama ei. - Vasile Mandric

*

După divorț

Din nou s-a măritat,
Fi'ncă așa-i femeia,

Vrea alte măști în pat,
Dar piesa-i tot aceea. - Ioan Marinescu-Puiu

*

Moda iernii 2020

Din noiembrie, se pare,
Spune lumea la povarnă;
Cum ieșim din izolare,
Trecem toți... la măști de iarnă ! - Carmen-Cristina Ștefănescu

*

Soluție de supraviețuire

În țara noastră românească
Puțini trăiesc ca să glumească,
Dar cei mai mulți, purtând o mască,
Glumesc și râd ca să trăiască. - Mihai Haivas

*

Măști scumpe peste tot

Cum la față ne schimbăm,
Făr-a arăta frumos,
O s-ajungem să purtăm
Măștile chiar și pe dos ! - Alexandru Hanganu

*

Cochetărie

Și-a pus o mască naturistă,
Ce-i face chipul de artistă,
Aspectul mat și luminos...
Ce rost mai are s-o dea jos ? - Violeta Urdă

DUETE EPIGRAMATICE

La deschiderea acestui grupaj să lecturăm epigrama
„Miss Minciuna”, de Dan Căpruciu:

*Blamată de noi toți întruna,
De-i zisă-n public, sau în taină,
O, ce frumoasă e minciuna,*

*Rostită de o gură faină !
În aceeași gamă diatonică, iată și o „Rugă” din
portofoliul regretatului epigramist clujean Eugen Pop:
Femeie... chip de-nțelepciune,
Cu port candid și dragăstos,
Cum adevărul nu-mi poți spune
Atuncea... minte-mă frumos!*

*

Redăm un catren, intitulat „Recorduri sportive”, din
portofoliul lui Dan Norea:

*Un nou record s-a stabilit
Și face cinste țării:
La noi, cu mult s-a depășit
Și limita răbdării.*

Adăugăm aici o epigramă scrisă de subsemnatul la tema
„Aveți puținică răbdare”:

*Nicio nație din lume,
La necaz nu face glume,
Nu își laudă stăpânii
Și nu rabdă ca românii !*

Urmare din pag. 4

Pe aceeași temă redăm epigrama „Acomodare”, din creația lui Laurian Ionică:

Ne ducem crucea cuvenită

Și lamentările n-au rost

Suntem o țară pregătită

Ca să trăim chiar și mai prost.

Continuăm cu o epigramă de sezon, scrisă de Mituță Corcodel, din Mizil, adresată „Unui lider politic”:

Jucând pe scena țării, bunăoară,

În rolul actorașului dramatic,

Pe lângă marii proști ce-l înconjoară,

El e „inteligent asimptomatic”.

Completăm grupajul cu epigrama „Indignare în izolare” de brăileanul Alexandru Hanganu:

De toți cei dragi îndepărtați,

Am cam ajuns cobai perfecți

Ai medicilor infectați

Și-ai guvernanților infecți !

Trecem la epigramistul George Caranfil, să citim cum definește „Sarea”:

Spartă cu ciocan sau tesle,

De când este lumea lume,

O presară mulți pe glume,

Dar și mulți o ling în iesle.

Mergem acum la ieșeanul Vasile Larco, să-i respectăm această „Dispoziție finală”:

Statuia mea, pe roib călare,

S-o amplasați în gura văii,

Dar nu o dăltuiți în sare,

C-ar năvăli pe ea lingăii!

*

Două păreri ale epigramiștilor despre epigramă. Iată ce spune brăileanul Ștefan Tropcea:

Eu accept o epigramă

Chiar când declanșează-o dramă

O accept oricât de rea

Însă nu și contra mea.

(Continuare în nr. viitor)

NOTE DE LECTOR

de Constantin Tudorache

Am primit, prin intermediul domnului Gelu Ionescu, redactor șef al revistei *Atitudini*, o carte, intitulată „Catrene”, oferită de profesorul Ion Dumitru din Șirna. Cartea este tipărită la Editura *Karta Graphic*, în anul 2018, și conține un număr suficient de versuri, grupate în strofe cu apostrofe, despre lume, despre filosofie, despre relațiile între oameni și gânduri acumulate în timpul unei vieți, încât îți dai seama că autorul este un *profesionist al cuvintelor*, cum spunea Matei Vișniec. Toate concentrate în catrene și epigrame, cu experiența unui om care a instruit generații de elevi de la catedră și a unui profesionist care, multă vreme a fost Inspector școlar. Așternute, câte unul pe pagină, catrenele profesorului Ion Dumitru, sunt demne de lectură, de savurat și, vorba lui Mircea Trifu: „unele te pun pe gânduri, iar altele alungă gândurile”. Stăpân pe cuvinte, versificator abil, chiar dacă, uneori, evită cu intenție poetică prozodia, autorul Ion Dumitru, are unele sentințe epigramatice de consemnat, de recitat, sau de citit în cenaclu. Întrucât spațiul revistei este restrâns, am selectat din cartea domnului profesor Ion Dumitru următoarele catrene și epigrame.

Zice lumea

De nu merge ca-n poveste

Națiunea către țel,

Vinovat de toate este

Numai Statul paralel.

*

Reciproca

Soața își aduce-aminte

Că bărbatul o cam minte;

Zarvă mare nu ar fi

Dacă și ea n-ar minți.

*

Undă trecătoare

În apa care lin curgea,

Când te bronzai la soare,

În vale chipul tău era

O undă trecătoare.

*

Căutând lumina

Peste munți și peste văi,

În al vieții labirint,

Rătăcim pe-nguste căi

Din "pădurea de argint".

*

Involuție

Ai fost cândva poetul mare,

Cu o statuie de granit;

Dar ai ajuns un oarecare,

O moviliță de lignit!

*

Unui scriitor ermetic

Multe zici c-ai scris și bine

Să priceapă orișicine,

Dar când sensul îl dezlegi,

Nici chiar tu nu-l înțelegi.

*

Îndemn

Din puținul care-l ai,

E frumos să mai și dai;

Pe acel ce dăruiește

Dumnezeu îl ocrotește.

*

Epitaf

S-a războit cu toți dușmanii,

Și, cam așa-i trecut anii,

Pe-un dușman nu l-a ghicit:

Moartea care l-a cosit.

*

Speranță

O! Doamne, cât de trist mai sânt

Că nu fac umbră pe pământ,

M-am tot pierdut pe căi străine,

Dar sper să mă-ntâlnesc cu Tine!

AFORISME (V)

de Nicolae Mareș

- Când viața te chinuiește, schimb-o sau îndur-o. Altă ieșire nu este.
- Cum să dai sens vieții, doar în viața se învață.
- Provizorat pe veci? - Așa ceva n-a existat.
- Se împiedică mai ușor cel ce viața o ia peste picior.
- Cui îi place joaca îi place sigur și viața.
- La noi, toți nechemații se bat să dea sens vieții.
- Liniștiți-vă! Niciodată nu-ți va fi furat ceea ce n-ai posedat.
- *A o duce binișor.* Vai, ce mult înseamnă – în aceste vremuri – când traiul e-atât de greu.
- Când unii trăiesc prea mult – și ei și societatea – au numai de pierdut.
- Până la urmă, munca tonifiază. Acesta-i îndemnul la muncă pentru tineri și mai ales pentru cei care nu lucrează.
- Îndură-ți lacrima. Pe-a ta și pe-a altora. Deci încercați a le suporta.
- Să nu ne speriem de – *Judecata de apoi.* O avem zilnic printre noi și în noi.
- Oare miracolul ne poate ajuta să ne redimensionăm existența?
- Dacă cap n-a avut, n-are cum să-l fi pierdut.
- *Bucurie unanimă.* Mai mult ca sigur o minciună.
- Când omul nu mai are-n el nimic demn – e semn că se află-n infern.
- Slugoiule, când nu-ți cunoști țara ta, degeaba străbați în lung și-n lat lumea.
- Urci - și - ți se pare că învingi. Cobori – încă nu mori, dar nici departe nu mai ajungi.
- De înfumurare poți scăpa, de urâtenie – ba!
- Scepticul n-are habar că-și pune o parte din viața pe jar.
- Ce n-ai făcut azi, îndoielnic fi-va că mâine ai s-o faci.
- Fără să simțim – îmbătrânim; după cum: încet, încet murim - fără să știm.
- Visat-a timidul c-a avut curaj; și-asta - fără să-și fi cerut voie de la cineva.
- Teama? - Nu numai că te inhibă, dar te și deprimă; mai mult, teama te și sugrumă.
- Fericirea nu-i doar căutare, ci și rezultate palpabile, puse-n aplicare.
- Spune-mi cine te-a crescut, ce școală-ai făcut, și-ți spun unde-ai s-ajungi.
- Gându-i un fl ux energetic, pe care chiar dacă-l folosim, îl stăpânim foarte puțin.
- Pentru Bărbatului adevărat, a bălți - înseamnă a muri.
- O parte din cei care luptă, la sfârșit, drept/nedrept sunt cei care se-nfruptă.
- Speră un pic – și-atunci – poți spera, la un oarecare câștig.
- În tinerețe, înveți să trăiești; la bătrânețe ai vrea să mai durezi, de s-ar putea...

Continuare în nr. viitor

SCUȚIȚI-NE DE DEMONSTRAȚII!

EPARGNEZ-NOUS LES DEMONSTRATIONS! (V)

de Didier Nordon

DIN COLȚ ÎN COLȚ

- Ai vrea să fii sigur, dar nu poți: îndoială, suferință, introvertire. Ai vrea să fii sigur și reușești: dogmă, fanatism, închistare. Să ne dorim nesiguranța.
- *Vouloir la certitude et échouer: doute, souffrance, fermeture. Vouloir la certitude et réussir: dogme, fanatisme, fermeture. Aspirons à l'incertain.*
- A aborda viața cu voioșie nu-i e dat oricui și nici nu se învață.
- *Prendre la vie avec facilité n'est pas donné à tous et ne s'apprend pas.*
- De ce să râzi de Mac Mahon? Nu există om pe pământ a cărui filosofie de viață să nu se reducă la formula: „Aici sunt, aici rămân”.
- *Pourquoi se moquer de Mac Mahon ? Il n'y a guère d'homme sur terre dont la philosophie existentielle ne se réduise à: „J'y suis, j'y reste”.*
- Ai ajuns la esențial, adică la nimic.
- *Arrivé à l'essentiel, c'est-à-dire à rien.*
- A năpârli, a-ți schimba pielea, a suferi o metamorfoză: șerpi, omizi, fluturi, nici nu știți ce fericiți sunteți.
- *Muer, changer de peau, se métamorphoser: serpents, chenilles, papillons, vous ne connaissez pas votre bonheur.*
- Ce plăcere simt atâția oameni când își strâng copiii în brațe?
- *Quelle jouissance tant de gens éprouvent-ils à étreindre leurs enfants?*
- Nu ezita niciodată să-ți pedepsești copilul. E vinovat: el te va băga în mormânt.
- *Ne jamais hésiter à réprimer un enfant. Il est coupable, car il nous enterrera.*
- Un adult poate recunoaște că atitudinea părinților săi față de el a fost întemeiată, dar dacă a suferit, durerea aceea nu se va șterge niciodată.
- *L'adulte peut se convaincre du bien-fondé de l'attitude que ses parents ont eue à son égard mais, s'il en a ressenti des souffrances, elles sont à jamais en lui.*
- Ce coșmar! spuse Dumnealui trezindu-se. Ce-ai visat? îl întrebă Dumneaei. Mă născusem, răspuse Dumnealui. Îngrozitoare aventură, se înfioră Dumneaei.
- *Quel cauchemar! dit Monsieur en se réveillant. Que t'arrivait-il ? demande Madame. J'étais né, répond Monsieur. Affreuse aventure, frissonne Madame.*
- Crezând că au misiunea de a face rost de adepți, cei îndrăgostiți de viață fac copii, în speranța că aceștia le vor perpetua pasiunea.
- *Se croyant investis de la mission de faire des adeptes, les amoureux de la vie engendrent des enfants et en attendent qu'ils pérennisent leur passion.*

Traducere de Vasile Moga

REPUBLICA DE LA PLOIEȘTI – 150 de ani de la EVENIMENT (VII)

de Ion Ștefan Baicu

În grupul de apărători s-au aflat nouă avocați dintre cei mai cunoscuți și mai buni din țară precum: Pantazie Ghica, Scarlat Turnavitu, Alexandru Sihleanu și alții; dar dintre ei se va afirma mai cu seamă Nicolae Fleva – mare democrat și excelent orator, supranumit “*tribun al poporului*”, care atunci a rostit plodoaria finală decisivă în favoarea acuzațiilor.⁵⁹ La procesul de la Târgoviște, în fața CURȚII CU JURĂȚI, între altele, vestitul și valorosul avocat Nicolae Fleva a formulat și a rostit aprecieri dintre cele mai măgulitoare la adresa ploieștenilor și a orașului Ploiești: “*Orașul Ploiești este un oraș de la poalele munților, care nu trăiește decât prin mișcarea dătătoare de viață a comerțului și a industriei*”; apoi: “*Cetățenii ploieșteni nu sunt din aceia ce se supun arbitrariului și se închină înaintea mișeilor; ei s-au purtat întotdeauna, cu tărie și fără șovăire, pentru marea cauză a libertăților publice, s-au împotrivit, cu conștiința datoriei lor de cetățeni liberi, la lovirea sau la amenințarea drepturilor garantate de constituție, au trimis deputați ce-i credeau ei vrednici să susțină marea cauză a poporului, a naționalității și a comerțului român, deputați independenți și, prin urmare, neplăcuți puterii ce caută să impună voința sa alegătorilor*”; în fine: “*Iată crima cea mai mare a acestui românesc oraș. Pentru că nu a înțeles ca puternicii zilei fericirea patriei, el a fost adesea violentat, oropsit și năpăstuit de dânsii*” și “*Ploieștenii au luptat cu bărbăție și au ieșit întotdeauna învingători în luptă*”.⁶⁰

În încheierea procesului de la Târgoviște, completul de jurați, în unanimitatea membrilor săi, în ziua de 17 octombrie 1870, a dat verdictul: “*ACUZAȚII NU SUNT CULPABILI*”, adică erau declarate nevinovate cele 41 de persoane participante, în mod nemijlocit, la mișcarea antidinastică de la Ploiești⁶¹. Prin urmare, toți inculpații erau *achitați* în ovațiile asistenței și spre satisfacția populației din fosta cetate de scaun domnesc a Țării Românești, venind, însă, și în întâmpinarea solicitărilor unei opinii publice generale, care, atunci, era dominată de elemente democratice din România – stat angajat pe calea modernizării în consens cu prefacerile similare din Europa. Din surse reiese că, dimpotrivă, în tabăra guvernamentală conservatoare, o asemenea veste – cea a achitării „*tulburătorilor*” ordinii legale de la Ploiești – a produs și dezamăgire și consternate; în „*memoriile*” sale, Carol I consemna: „*Miniștrii vestesc pe prinț că, conform prezicerii lui de acum șase săptămâni, juriul din Târgoviște a achitat pe tulburătorii din Ploiești. Epureanu – șeful guvernului de atunci – și-a ieșit din sărite și apreciază foarte bine situația; el are și curajul de a spune adevărul compatrioților săi. Prințul răspunde liniștit: achitarea revoluționarilor e o lovitură dată instituțiilor liberale din România*”.⁶²

11. Imediat după adoptarea deciziei din octombrie 1870 a juraților din reședința județului Dâmbovița, cunoscutul ziar “*ROMÂNUL*” din capitală l-a atacat cu violență pe domnitorul Carol I pe motiv că șeful statului român calificase, într-un toast, drept „*act criminal*”

evenimentul recent de la Ploiești. Caracterizarea „*și-a primit îndată pedeapsa, dovadă verdictul Curții cu Jurați de la Târgoviște*” – scria publicația lui C.A. Rosetti, după care preciza: din contră, “*acest verdict e un act patriotic*”⁶³. În epocă și, apoi, de-a lungul timpului, istoricii, scriitorii, ziariștii și oameni politici au considerat acțiunea ploieșteană din 1870 fie ca o banală „*copilărie*”, fie ca o „*farsă*” sfidătoare, fie ca un ușor spectacol de „*operetă*”. Chiar în ziua de 9 august 1870, bunăoară, deci la o zi după izbucnirea răscoalei, publicația „*MONITORUL OFICIAL*” insera un comunicat al guvernului, prezidat de conservatorul Constache Manolache Epureanu, în care se arăta: “*O tentativă atât de ne bună, cât și de criminală a fost încercată la Ploiești. Autoritățile constituite au fost atacate de Candiano-Popescu cu o bandă de tulburători, decizi, se vede, a aduce pieirea patriei lor*”; apoi: “*Criminalii vor da seama justiției de faptele lor*” și “*Afară de această mișcare parțială, liniștea domnește în țară*”.⁶⁴

În data de 13 august 1870, ziarul “*TROMPETA CARPAȚILOR*”, nota și el: “*În Ploiești, sâmbăta trecută, la 8 ale acesteia, bulgarii cu câțiva dintre cei ce se numesc ROȘII și apoi se dau de români, ba încă și patrioți mari, au călcat, fără veste, administrația văduvită de prefect, dintr-o mare greșeală a guvernului neprevăzător și au proclamat republica*”; apoi, autorii articolului credeau că mișcarea ploieștenilor era cea mai „*neagră trădare*”, o trădare de „*les naționalitate, de les statul român, de les-patria*”⁶⁵. După o vreme, organul ploieștean de presă „*ALARMA*” - cu data de 20 august 1884 - va titra cu privire la mulțimea ieșită atunci în stradă în cap cu Candiano-Popescu: „*Era un tablou, vrednic de răs, să privești la calfele de cizmar, croitori, simigii și alții, care compuneau cortegiul, cum se plimbau cu săbiile legate de gât și cu puștile atârinate de spate; iar alții, ceva mai mult, aveau câte două săbii de ambele coapse*”; apoi: „*Zgomotele de ura deșteptau lumea pe unde treceau și atrăgeau din ce în ce mai mulți curioși, astfel încât, către ora trei din noapte, întreg orașul - Ploiești - se găsea în picioare, urmând pe falnicul comandant - Candiano - care saluta grațios în toate părțile ca un suveran aclamat de poporul său și înconjurat de lingușitori*”; în fine, ultima parte va fi dramatică atunci când au apărut forțele represive: „*Armata revoluționarilor, văzându-se amenințată, începu a desface săbiile și puștile, aruncându-le prin grădini, pe strade, prin ogrăzi și fugind toți în toate părțile, iar comandantul, însoțit de 11 ogari, ia ca în zbor fuga spre Lipa de Buzău*”.⁶⁶

Referințe bibliografice:

59. *Ibidem*, p.259. 60. N. Fleva, *Procesul lui 8 august. Apărarea făcută celor 41 de acuzați*, Buc., 1871. 61. *Ibidem* 62. Vezi *Memoriile regelui Carol I*, în M. Sevastos, op.cit., p.62. 63. „*ROMÂNUL*” din octombrie 1870. 64. Vezi *comunicatul* în M. Sevastos, op.cit., p.93. 65. *Ibidem*, p.95. 66. *Ibidem*, pp.96-97.

GHEORGHE ȚIȚEICA (V) (1873-1939)

de Elena Dobrescu

Prima parte a discursului a fost un pios omagiu adus memoriei Prof. G. Țițeica, fost membru și secretar general al Academiei Române, al cărui succesor ca membru activ a fost ales anul trecut Prof. G. Macovei. Acesta a schițat personalitatea ilustrului dispărut și a trecut în revistă ampla activitate ce a desfășurat-o ca om de știință, ca profesor membru și secretar general al Academiei Române. Relevă, deasemenea opera de propagandă culturală desfășurată de defunct prin conferințe, prin colaborare la diferite reviste: „Gazeta Matematică”, „Natura” etc., și scoate în evidență înaltele sale însușiri, unanim recunoscute. În a doua parte a discursului de recepție, Prof. Dr. G. Macovei a tratat despre „Contribuția românească la cunoașterea petrolului”, făcând o importantă expunere asupra raportului pe care această contribuție l-a adus industriei de petrol, atât din punct de vedere științific și tehnic, cât și din punct de vedere economic.

Prof. I. Simionescu a pronunțat un discurs – răspuns din partea Academiei Române, - ocupându-se și el de ampla activitate a profesorului G. Țițeica și accentuând asupra aportului adus de munca lui, tehnice și științifice românești, expus de antevorbitor, apoi ce a contribuit atât la progresul Țării cât și la cunoașterea ei în afară prin lucrările publicate.

Profesorul Gh. Țițeica a fost o figură proeminentă a științei și culturii românești, pe care a făcut-o cunoscută și în străinătate prin numeroase studii publicate și prin colaborarea sa mult apreciată la congrese și reviste științifice de specialitate. Născut în 1873 la Turnu-Severin, a urmat liceul la Craiova, Școala Normală Superioară din București și Facultatea de Științe din București, devenind profesor secundar. Acordându-i-se o bursă de Stat, a absolvit Școala Normală Superioară din Paris, luând apoi doctoratul în matematici. Revenind în țară a fost numit profesor de geometrie analitică la Facultatea de Științe și ulterior profesor la Școala Politehnică din București.

Prof. Țițeica este autorul a numeroase lucrări științifice ce l-au consacrat ca savant în țară și în străinătate. A depus o activitate însemnată la revista „Gazeta Matematică” al cărui membru fondator a fost, la „Buletinul Științific al Academiei Române” și la alte reviste de specialitate. Academia l-a consacrat membru al ei din 15 Mai 1913.

Președinte al consiliului de administrație al societății franco-române „Columbia”, a urmărit de aproape dezvoltarea acestei societăți, sfaturile și îndrumările sale prețioase fiind mult apreciate de colaboratorii săi din consiliul acestei societăți. Din consiliul de administrație al societății amintite, alături de G. Țițeica mai făceau parte dr. I. Cantacuzino, prof. univ. V. Antonescu, C. Argetoianu, ing. C. Alimănișteanu, G. Balș, Th. Ficșinescu, prințul G. A. Mavrocordat, J. Mitilineu, F. Saladin, Al. Zărnescu, J. Vidal, Ernest Mercier, I. I. Elias etc.

G. Țițeica a făcut parte din Comitetul de Onoare privind Centenarul nașterii savantului francez Marcelin Berthelot (1827-1907) aflat sub înaltul patronaj al Reginei Maria. Din acest Comitet care va colabora cu cel constituit la nivel european mai făceau parte, Vintilă Brătianu, I. G. Duca, N. Iorga, Stelian Popescu, L. Mrazec, E. Prangati, Barbu Știrbey.

Bibliografie selectivă: „Curentul”, 14 noiembrie 1936; „Universul”, 17 decembrie 1927; Monografia Societăților cotate la Bursă; Monitorul Petrolului Român 4/ 1927, nr. 4/ 1927, nr. 11/ 1940; Cătălin Dobrescu, C. Dobrescu, Liceul Sfinții Petru și Pavel lăcaș al Culturii Ploieștene, Conferințe și Conferențieri la liceul Sfinții „Petru și Pavel” (1865-1947), Ploiești, Editura Mythos, 2016; Constantin Dobrescu, Viața Culturală a Municipiului Ploiești și a Județului Prahova 1900- 1948, Documente Editura „SILEX” București, 1997; Nicolae Iorga, „Oameni cari au fost”, Editura Militară, București, 1975, ediție îngrijită de Valeriu și Sanda Răpeanu.

LUCREȚIU PĂTRĂȘCANU 120 de ani de la NAȘTERE (I)

de Ion Ștefan Baicu

MOTTO:

«Cazul PĂTRĂȘCANU ilustrează, cum nu se poate mai bine, breșa existentă și semnalată atât de des între memorie și istorie, fapt deloc surprinzător mai ales într-o țară cu memoria în curs de recuperare și cu istoria în curs de rescriere: dar mai ilustrează ceva și anume capacitatea unui personaj istoric de a ieși victorios după moarte sau mai precis chiar prin aceasta în memorie chiar dacă în istorie el rămâne, trebuie să recunoaștem, alături de cei învinși în epoca contemporană.»

În «Pe umerii lui Marx», Buc, 2005, de istoricul Adrian Cioroianu, fost ministru de externe al României.

În eseu nostru aniversativ pornim de la o dublă întrebare: cine a fost **Lucrețiu Pătrășcanu** și în ce a constatat odiseea vieții zbuciumate a unei asemenea proeminente personalități cu statut intelectual de stânga? **Lucrețiu Pătrășcanu** a văzut lumina zilei în data de 4 noiembrie 1900 în orașul moldav BACĂU. Tatăl său, **D.D. Pătrășcanu**, provenea dintr-o familie înstărită de nobili români; el se afirmase, la întâlnirea dintre veacuri, ca om de literă în domeniul poeziei, ca profesor de istorie și ca autor de manuale bine apreciate în perioada interbelică. În politică s-a remarcat ca membru al Partidului Național Liberal, pe care l-a reprezentat onorabil în parlament, fiind prieten cu marele critic literar **Garabet Ibrăileanu**- directorul valoroasei reviste ieșene «*VIATA ROMÂNEASCĂ*». Mama, **LUCREȚIA**, o femeie energică și cunoscută în zonă, se trăgea dintr-o familie boierească din Transilvania; se va remarca ulterior atunci când va transmite un mesaj în apărarea fiului său persecutat: **Lucrețiu Pătrășcanu**, cel ce avea să devină un lider comunist de prim rang, apoi, din păcate, supus unor grave acuzații și eliminat violent din viața politică, inclusiv din... «*lumea pământeană*» a României – vezi enciclopedia online WIKIPEDIA și evocarea din 4 noiembrie 2014, publicată în ziarul central «*ADEVĂRUL de WEEK-END*».

Să atragem atenția că un eseu aniversativ referitor la viața, activitatea și opera scrisă de **Lucrețiu Pătrășcanu** obligă nu numai la o grijă și acuratețe în abordare, dar și în privința transmiterii de informații nu neapărat pompoase, ci cât mai afective și mai plăcute sau neplăcute pentru cititorii obișnuiți. Încă din anii tinereții sale, pe la vârsta de 14-15 ani, **Lucrețiu Pătrășcanu** a luat contact cu «*fenomenul românesc*» în urma lecturilor pasionate din scrierile lui Caragiale, Sadoveanu, Brătescu Voinești și din cele ale adepților SĂMĂNĂTORISMULUI lui Nicolae Iorga – după cum reiese din interviul acordat în 1945 medicului Ion BIBERI, care va publica cartea document «*Lumea de Măine*»; el informa și despre impresiile produse asupra sa de operele lui Tolstoi, Dostoievski și Turgheniev, inclusiv de lucrarea «*Ce-i de Făcut*» a lui Cernășevski. La începutul secolului XX adolescentul cu multe calități intelectuale a luat cunoștință de evenimentele explozive ale epocii, inclusiv de revoluția din Rusia; în context, influența liberalismului tatălui său se va dovedi minimă, în sfera politică el rămânând consecvent «*în reveriile lui socialiste și chiar mai radicale*» - notează, în op.cit., istoricul **Adrian CIOROIANU**.

CORESPONDENȚA POETULUI GRIGORE ARBORE CU BASARAB NICOLESCU. NOTE (XXI)

de Traian D. Lazăr

Absolvent al Facultății de Istorie a Universității din București (1965), Grigore Arbore a dorit să urmeze, din septembrie 1968, cursurile Institutului de Arte Plastice. Conform legislației vremii, unele examene i-au fost echivalate, iar pe celelalte le-a susținut finalizând cursurile în 1970. Lucrarea de licență în istorie veche și arheologie, îndrumată de Acad. Prof. Dionisie Pippidi avea ca temă *Liga etolică și locul ei în istoria elenismului*. Pentru lucrarea de licență în istoria artei l-a avut ca îndrumător pe Prof. Raoul Șorban: aceasta a tratat aspecte ale graficii militante române interbelice. În timpul studiilor a întreprins călătorii de documentare și specializare în URSS și RFG. Prima dintre cărțile de istorie a artei publicată de Grigore Arbore a fost *Chagall*, Ed. Meridiane, 1971 în colecția Mica bibliotecă de artă. Pentru această lucrare Arbore s-a documentat la Paris, cu ocazia mării expoziții retrospective Chagall (Gran Palais, 1969) și în muzeele franceze ce dețin împreună cea mai mare parte a operelor lui Chagall.

Grigore Arbore consideră că sursa artei lui Chagall nu se află în studiile teoretice și nici în contactul direct cu realitatea, ci în contactul cu reprezentările picturale ale acesteia, metabolizate de imaginația proprie. Principalul argument îl constituie chiar mărturisirea lui Chagall: „Nici o academie n-ar fi putut să îmi ofere tot ceea ce am descoperit înfruptându-mă din expozițiile din Paris, din vitrinele sale, din muzeele sale”.

Dezvăluindu-și metoda de lucru și obiectivul propus, Grigore Arbore scrie că „A explica un artist prin el însuși este, desigur, o operațiune mai mult decât dificilă”. Nu poate, însă, proceda altfel pentru că pictura lui Chagall nu are istoricitate, arta lui nu-și are rădăcinile în cea a precursorilor. Chagall are „unicitate”, propria individualitate, era „o plantă exotică” în raport cu alți creatori ai epocii. Chiar dacă a cunoscut arta antecesorilor și contemporanilor, Chagall nu a imitat-o, ci a imprimat creației sale o identitate distinctă izvorâtă din propria personalitate. (p.5)

Relatând viața lui Chagall și avatarurile formării sale ca artist, Grigore Arbore evidențiază încercările sale nereușite de a asimila impresionismul, utilizarea percutantă a culorii în spiritul fovismului și influența profundă a cubismului, dar fără alterarea propriei identități. „De unde această inaderență organică a lui Chagall la curente ce domină arta europeană de la începutul secolului?” (al XX-lea)? se întreabă autorul. Și tot el răspunde: factorii de natură psihologică îl fac să schimbe normele cubismului; „inspirația furibundă”; tentația de a exprima inexprimabilul și afecte ce țin de domeniul nelămurit al subconștientului, în unele fiind evident programul oniric; amalgamarea imaginației cu amintirile. Toate acestea au determinat ca universul pictural al lui Chagall să fie ireal în raport cu universul nostru. (p.14)

Supozițiilor sale, autorul le adaugă explicația dată de Chagall: faptul că nu s-a aflat în contact direct și de durată cu personalități puternice precum Picasso, plus tipul deosebit al gândirii sale. „Personal nu cred că tendința științifică este fericită pentru artă ... Impresionismul și cubismul îmi sunt străine. Arta mi se pare că este, în primul rând, o state de spirit,” spune Chagall. Dezvoltându-și explicația, autorul adaugă: „Artistul însuși, vorbind despre elementele care au devenit definitorii pentru structura operei sale, se referea, prin intermediul unei noțiuni de factură poetică (lumiè-re-libertè) la consonanța cu un anume mediu de civilizație”. (p.20)

În context, autorul abordează și lămurește, convergența dintre creația lui Chagall și suprarealism. Pentru Chagall,

suprarealismul nu a fost o „convingere artistică”, chiar dacă are elemente comune cu acesta.

„Înainte de război (1939-1945), aveam ilogismul meu, fără să mă gândesc că el va fi, într-o zi, revendicat ca o doctrină. Când am văzut înfățișarea tablourilor suprarealiste, am fost izbit de preocupările de un alt ordin decât cel pictural. Gândeam –Aceasta nu este treaba mea”. (p.38) Chagall are o anume afinitate, simpatie față de suprarealism, dar nu este un pictor suprealist. „Chagall își urmează drumul său singular, făcând abstracție de orice impact cu altă experiență”, subliniază autorul. Apollinaire, persoană apropiată pictorului, spune că la Chagall „supranaturalul”, ceea ce la alții constituie suprarealism, este realizat prin visare, capriciu imaginativ și uneori hazardul execuției.

Pictura lui Chagall, consonantă cu vremea, a fost influențată de apropierea și desfășurarea celui de al doilea război mondial. Sentimentul neliniștit dinaintea războiului se reflectă în pictura lui: „Imaginile devin halucinante, cuplurile de îndrăgostiți se strâng cu teamă în brațe. Presimțirea unui dezastru se insinuează în imaginile tablourilor lui”. (p.33) Referindu-se la propria stare de spirit, Chagall spunea: „Văd estompându-se fluviul, podul mai îndepărtat și de aproape capcana externă, pământul, groapa. Iată sufletul meu. Căutați-mă pe aici, iată-mă, iată tablourile mele, nașterea mea. Tristețea mea”. (p.43)

Marc Chagall s-a afirmat și ca gravor redutabil, ce a folosit tehnici diferite, înfăptuind „un transfer de tehnici între pictură și grafică”. (p.46) Deși inițial a practicat gravura întâmplător, cu timpul „grafica va deveni pentru el o continuare firească a picturii”.

În momentul apariției cărții, Chagall era încă în viață și autorul se referă la activitatea din acel moment a pictorului: „Chagall se lasă pradă din nou visării. Paleta lui nu dă nici un semn de osteneală”. Stabilizat de douăzeci de ani în Franța, este preocupat, obsedat chiar, de noi teme. Locul zonei sale natale, Vitebsk, este luat de Paris. „Toate vechile teme, simboluri, imagini sunt reluate. Nouă este doar punerea lor în pagină”. În imaginea panoramică a Parisului, el introduce „elemente picturale familiare”.

Alegându-l pe Chagall ca temă a primei sale cărți în această specializare, tânărul istoric al artei nu pășea într-un domeniu nebatătorit, nu venea cu o noutate. În 1969, în România apăruse un album și o antologie de texte despre Chagall, iar în 1970, traducerea lucrării lui Marcel Brion, *Arta fantastică*. Cartea sa îi evidențiază abilitatea în explicarea picturii prin sine, folosind în acest scop tablourile pictorului, ilustrând cu imagini susținerile teoretice și confirmându-le prin citate din „spusele” lui Chagall.

Conștient de valoarea scrierii sale, Grigore Arbore intenționează să-i trimită cartea lui Chagall. În acest scop solicită ajutorul prietenului său, Basarab Nicolescu, aflat la Paris. Într-o scrisoare din 1972 el îl roagă: „Nu poți suna la editura Samogy să întrebi de adresa pictorului Chagall? Aici au apărut două lucrări despre el pe care le citez (Brion, 1959, Cassou, 1966) și ei sigur cunosc adresa. Sau la Ed(itura) Maeght unde a apărut cartea lui Lassaigne în 1957. Fundația Maeght de altfel e, se pare, în legături foarte strânse cu pictorul. Nu te supăra te rog, e vorba doar de un telefon. Omul e bătrân, nu am adresa lui, nu o pot procura și poate i-ar face plăcere să vadă o nouă carte despre el”.

Dorim să exprimăm sincere mulțumiri domnului Grigore Arbore, pentru revizuirea acestui text și pentru informațiile suplimentare furnizate.

De la Casa Hagi Prodan, la Casa de târgoveț din secolul al XVIII-lea

de Emilia Luchian

Meșterii au adăugat, la dorința stăpânului casei, ornamente arhitectonice executate din stuc în jurul ferestrelor și deasupra ușilor. S-au mărit unele camere, s-a refăcut grădina și s-au construit acareturi. Și astfel dintr-o casă cu aspect relativ rural (*cea mai veche casă țărănească*, cum a denumit-o inițial profesorul Nicolae Simache), caracteristică târgurilor prahovene, s-a realizat o locuință deosebită, care îmbina arhitectura locului cu influențe orientale, devenind o veritabilă casă de târgoveț. Arhitectul Toma T. Socolescu o considera ca fiind *mai veche, mai bogată și mai caracteristică* decât casa Dobrescu, admirată și ea pentru arhitectură și decorațiile înflorite din stuc⁵.

Trebuie să menționăm un lucru important cu privire la denumirea clădirii. Conform informațiilor pe care ni le-a pus la dispoziție prof. Alexandru Bădulescu⁶, confirmate de altfel și de tradiție, casa a purtat numele capului familiei, *Hagi Prodan*, deși adevăratul proprietar fusese româncă Maria/Marița/Uța. Locuința a intrat în posesiunea femeilor din neam, făcând parte din dota primită de acestea în momentul căsătoriei.

Cele două fiice ale soților Prodan și-au întemeiat propriile familii. Prima, Elena Lucșița, s-a căsătorit cu Ioan Nan (Ivan sin Călin), cojocar de subțire (blănar), cu prăvălie și dever în Ploiești și Brașov. Gherghina s-a măritat cu Hristache Manciu-Bogasierul, român din Brașov, rudă cu starostele negustorilor din București, Hagi Tudorache. Ea a primit ca zestre o casă cu prăvălie în târg. Casa familiei Prodan a revenit ca dotă Elenei Lucșița, dar părinții ei, cu slugi și ucenici, au locuit în ea mai departe⁷. Această situație reiese din catagrafia Ploieștiului din anul 1838, Hagi Prodan având calitatea de *chiriaș* în casa ginerului, Ioan Nan-Cojocar. Din păcate legăturile economice cu Austria (Transilvania) au dus treptat la declinul căldărarilor, fierul și tuciul înlocuind arama. Totuși neamul a fost destul de mare, din el derivând familiile Stănică Marin, Teodor Ioan, Ghiță Ionescu, Mănciulescu, Ioniță Stoicescu-Logofețelu (apud Carol Debie).

Timpurile și oamenii au lăsat urme adânci în înfățișarea clădirii. După cum orașul s-a dezvoltat și arhitectura s-a modificat conform modelor venite dinspre Apus sau București. Spre 1900 centrul Ploieștiului era de nerecunoscut. Bulevardul și străzile principale erau amenajate cu multe strădanii din partea edililor, iar casele se înălțau, încât locuința familiei Prodan de pe strada București (azi strada Democrației nr. 2), colț cu strada Temelie Dinescu, a rămas modestă.

La începutul secolului al XX-lea, mai precis în 1912, Casa Hagi Prodan, care mai înainte revenise ca succesiune lui Teodor Ioan, a intrat în posesia fiicei acestuia, Maria, căsătorită cu Radu R. Stanian, fiul celebrului primar al Ploieștiului. Conform documentelor de arhivă Radu R. Stanian a vândut casa și terenul Prefecturii în 1914 pentru suma de 28.000 de lei⁸.

Fiind într-o stare avansată de degradare, locuința a fost propusă spre demolare în vederea construirii unui local pentru Serviciu de Poduri și Șosele Prahova.

Salvarea i-a venit inițial de la arhitectul Alexandru Zagoritz (1915), care a realizat și un inventar al obiectelor din interiorul locuinței. De altfel el lansase propunerea de a se face un muzeu de istorie chiar în vechea locuință a lui Hagi Prodan, care era în acel moment în proprietatea județului, iar *Sfatul și-a arătat luminata dorință de a întemeia muzeul său istoric și etnografic*, fapt pentru care se aprobase suma de 1.000 de lei ca început. Ideea a apărut în broșura intitulată *O casă veche românească*⁹, arhitectul notând importanța unei astfel de construcții, care păstra *simpla frumusețe de pe vremuri*. Acest templu al muzei Clio ar fi devenit o *adevărată școală pentru toți*, în special pentru tineretul școlar, care ar fi primit elemente de *cultură istorică, artistică, națională și științifică*¹⁰. Al. Zagoritz recomanda ca în muzeu să figureze obiecte care *nu mai au strălucire* pentru a împodobi pereții unei case de la începutul secolului al XX-lea, unele chiar *nefolositoare, dar frumoase și amintitoare*, de un farmec nespuse pentru ochii tineretului: icoane, odăjdii, cărți, fotografii, *arme vechi, grele, bătute în alămuri și sidef*, tablouri, gravuri, ceasloave, scoarțe, costume surugești, podoabe femeiești. Într-un cuvânt, tot ceea ce făcea parte din arta veche națională, pentru că *fără de cunoștința lor orice încercare de artă nouă românească va rătăci pe căi copilărești*. Din păcate nu și-a putut vedea îndeplinit visul pentru că și-a dat obolul suprem pe frontul dobrogean în octombrie 1916.

După Marele Război două personalități au sesizat valoarea istorică a clădirii: cărturarul Nicolae Iorga și arhitectul Toma T. Socolescu. Interesul lui Zagoritz pentru vechea clădire, cam dărăpănată pe atunci, l-a atras pe arhitectul Toma T. Socolescu, care a publicat o descriere amănunțită a acesteia, prezentând spre documentare fotografii și relevee¹¹. Din păcate pentru planurile gândite de inimosul ploieștean, România a intrat în război, Muntenia a fost ocupată, urmând doi ani când principala problemă a localnicilor a devenit cea a existenței.

Bibliografie:

6 Interviu cu Alexandru Bădulescu, din data de 8 iulie 2020. Menționăm că Al. Bădulescu a îndeplinit funcții de conducere importante în cultura prahoveană în perioada 1953-1997.

7 Carol N. Debie, *op. cit.*, p. 30.

8 Adrian Stan, expoziția organizată la Casa de târgoveț din sec. al XVIII-lea, cu prilejul împlinirii unui secol de existență a Muzeului Prahovei.

9 Alexandru Zagoritz, *Pentru muzeul Prahovei, O casă veche românească*, București, 1915. Un articol asemănător cu conținutul broșurii a fost publicat și în revista *Convorbiri literare* din aceeași perioadă.

10 Ion Jercan, *Contribuții la istoria muzeelor și expozițiilor prahovene (până la 1948)*, Ed. Mectis, Ploiești, 1997, p. 71-72.

11 Toma T. Socolescu, *op. cit.*, pp. 82-91.

CUVINTELE INIMII

Rânduri despre Vladimir Zamfirescu (II)

— de Corneliu Șerban —

(urmare din numărul trecut)

Părăsind modestul spațiu al interviului amintit, revin la Vladimir Zamfirescu și mărturisesc că mi-a fost nespuse de greu, că am fost nevoit să întârzii și să tot amân aceste rânduri special dedicate memoriei sale. Fără să-mi dau seama, am re trăit în memorie un răstimp de peste 40 de ani, de fapt, cu totul, de aproape șapte decenii. Da, este vorba despre o viață de om, de viața mai multor oameni, de istoria unei țări și a unei lumi întregi, cu toate bunele și relele ei.

Iar în acest an 2020, despre a cărui pecete tragică nu voi trece nimic altceva în albul hârtiei, mi-ajunge dacă menționez că la 1 iunie s-a anunțat trecerea la cele veșnice a celui care a fost și va rămâne Vladimir Zamfirescu, o personalitate marcantă a artei românești și europene contemporane.

Unii dintre cei care l-am cunoscut în prima parte a biografiei sale, ni-l amintim, poate, pe Mirel, pe Zefe, pe componentul unei valoroase echipe de gimnastică a liceului „Caragiale” din Ploiești. În ceea ce mă privește, n-am cum să uit că alături de alți colegi admirabili, Mihai Dogaru și Virgil Ionescu, ne-a arătat nouă, celor „veniți de la țară”, cam simpluți și cam speriați, adăpostiți în internatul școlii, condus de eminentul profesor de istorie și director-părinte-pedagog, neuitatul domn Nicolae Simache, o înțelegere aparte, vădind delicatețe și sensibilitate, când neprietenii își demonstrau ironia și o superioritate nu prea întemeiată pe calități reale.

De-a lungul anilor, eu și Mirel Zamfirescu ne-am revăzut, e drept că destul de rar, cu prilejul unor vizite la el acasă sau în atelier, invitat la una dintre expozițiile sale bucureștene, mult mai recent prin intermediul unor scurte convorbiri telefonice, am schimbat câteva cuvinte, el faimosul artist, cu aceeași simplitate și apropiere umană. Dar să nu ne amăgim, din partea mea a existat, dintotdeauna, aceeași respectuoasă distanță.

Dincolo de impresionanta listă a prezenței lucrărilor sale în muzeele din atâtea țări și în colecții particulare cu adrese în Suedia, Austria, Bulgaria, China, Olanda, Rusia, Polonia, SUA, Norvegia, Iran, Turcia, ș. a., dincolo de semnificativele distincții și onoruri, care i-au încununat prodigioasa activitate, să-i reținem mesajul-testament vizând înfăptuirea a ceea ce ar putea să însemne „opera unică”, urmând anevoiosul drum pe care-l are de străbătut orice ucenic și orice maestru, orice autentic creator! Să se aplece cu atenție sporită asupra lucrului, pentru a descoperi propriul real din adevărul care se relevează universal.

Prin râvna depusă în numele unei asemenea supreme aspirații, prin partea sa de reușită efectivă, Vladimir Zamfirescu și-a cucerit liniștea unei senine împăcări, binemeritându-și locul în galeria restrânsă a

celor care și-au dus menirea până la capăt, crezând neabătut în steaua sa. Odihnească-se în pace!

CÂTEVA SIMPLE CATRENE

1) Politicienii noștri, cu mască și fără mască.

Avem dovada, de se cere:
Ei între ei se tot demască,
deci, OPOZIȚIE, PUTERE,
o mască au, chiar ... fără mască.

2) Ne vor, din nou, prezenți la urne.

Se-nghesuie la cașcaval
cu-același zel electoral:
-Binele vostru-l vrem, firește!
(Nici pandemia nu-i oprește).

3) Vechile co-morbidități, o nouă tragică-ncercare.

De rea coronavirusare
și de carantinare știm,
cum ne-apărăm prin distanțare-
Dar mai sperăm să și ... zâmbim?

4) Scenariu de final pandemic în combinezon etans.

Nu vin cu pistolul,
nici nu dau cu parul,
folosesc formolul
și-nchid fermoarul.

5) „Lumea e așa cum este și ca lumea suntem noi”.

Ori la bal, ori la spital,
fapt banal sau gest fatal,
în prim-plan ori în fundal,
cu sămânță de scandal.

6) Parca-am fi nițel mai altfel.

De privim atenți la U.E.,
cu egali între egali,
noi suntem, cum nimeni nu e.
Inegali ... originali.

7) În jocul negru-alb al vieții

Valoarea știu să o măsoar,
știu adevărul să-l discern
și nu mă cred nemuritor
în urma ... unui *șah etern*.

8) Dar divin, destin terestru.

Viața totuși nu-i un chin,
poate chiar să te amuze.
Vine ca un dar divin,
leac tristețelor ursuze.

CENTENAR PROFESOR GHEORGHE C. IONESCU (2)

dirijor și muzicolog-bizantinolog
100 DE ANI DE LA NAȘTERE

de Al. I. Bădulescu

Cercetător atent al creației noastre muzicale, prof. Gh. C. Ionescu a cules numeroase piese din folclorul muzical prahovean, o parte dintre acestea văzând lumina tiparului în anii 1957-1964, sub egida Casei Regionale a Creației Populare Ploiești. În acest domeniu se înscriu și importante volume tipărite pe parcurs: *Apariția și dezvoltarea muzicii vocal-simfonice în patria noastră* (1967); *100 de ani de activitate corală în orașul Ploiești* (culegere de documente, 1968); *Corul Palatului Culturii Ploiești* (1968); *Concert coral* (1987); *Mizica corală românească*; *Coruri polifonice din creația românească contemporană*; *Coruri polifonice din creația universală* etc. Merite deosebite revin prof. Gh. C. Ionescu și în calitate de îngrijitor de ediție pentru cele două excepționale volume semnate de maestrul Dumitru D. Botez, prof. univ. la U.N.M.B.: *Tratat de cânt și dirijat coral* (vol. I, II), lucrare științifică de un imens interes pentru dirijorii de cor, studenții și profesorii de muzică din România.

După trecerea la pensie (1988), prof. Gh. C. Ionescu și-a dedicat întreaga activitate studierii sistematice a documentelor muzicale din arhivele Bibliotecii Academiei Române, Bibliotecii Naționale și din alte instituții de specialitate precum și dintr-o seamă de mănăstiri și asezăminte de cult, reușind să publice, pentru prima dată în istoria științei muzicale românești, *Lexiconul celor care de-a lungul veacurilor s-au ocupat de muzica de tradiție bizantină din România* (volum lansat în premieră la Palatul Culturii din Ploiești, 2 martie 1995), și a unui nou volum, *Studii de muzicologie și bizantinologie* (1997). În ultima parte a vieții a lucrat la un alt excelent volum *Muzica bizantină în România* (Dicționar cronologic, circa 550 pagini), care a fost tipărit în urma unor serioase eforturi în anul 2003, de către soția sa, Elena Ionescu.

Iată cum aprecia această excepțională lucrare, în

prefața sa, ilustrul om de cultură, Acad. Virgil Cândea:

„Calitatea lucrului științific al profesorului Gheorghe C. Ionescu, meritele operei cu care și-a încheiat viața închinată cu pasiune și abnegație muzicii sacre, sporul de informații despre psalm și alcătuirii din trecutul nostru pe care îl aduce această carte o recomandă nu numai ca instrument permanent de referință specialiștilor care îi vor continua cercetările, dar și oricărui prețuitor al culturii românești vechi. Prin os adus acestei culturi și Bisericii Ortodoxe Române care a ctitorit-o și îmbogățit-o de-a lungul veacurilor, cartea de față este, deopotrivă, pilduitor act de pietate al doamnei Elena Ionescu, soția distinsului savant, închinat memoriei acestuia”.

Ampla și prestigioasă sa activitate artistică a fost distinsă cu 6 premii I și titlul de laureat al concursurilor naționale pentru mișcarea muzicală românească de amatori (1961-1987) și cu alte importante premii la exigente competiții corale internaționale de la Tallin (1972), Guido d'Arrezzo Italia (1973), Irlanda și Bulgaria (1975, 1977); cu ordine și medalii ale statului român.

În 1998, Centrul Biografic Internațional de la Cambridge - Anglia i-a conferit Diploma de Membru Onorific de Onoare și Medalia de argint, iar la 26 aug. 1998, aceeași instituție i-a decernat Diploma de Membru Onorific.

În urma unei nemiloase boli, prof. Gh. C. Ionescu a trecut în eternitate în ziua de 16 septembrie 1999.

În spiritul valorilor perene ale moralei noastre creștine, nădăjduim ca toți cei care l-au cunoscut și au avut bucuria de a colabora cu domnia sa - precum și generațiile viitoare - să nu uite pe acest muzician prahovean de excepție, iar viața și opera ce ne-a rămas în moștenire să constituie un imbold și o frumoasă călăuză în drumul spre mai bine al muzicii corale românești, al culturii române.

Cum l-am contrariat pe un critic literar sobru (2)

Continuare din pag.2

alta pleoștită. Își zburlea puținul păr de pe spinare, își arăta colții și lătra isteric, încercând mereu, cu toată hotărârea, să ne muște.

La început am crezut că îi încălcasem teritoriul – Grădina Icoanei – și ne-am grăbit să părăsim locul. Arătarea continua însă să se țină după noi, cu îndârjire. Am încercat să tratăm situația cu umor. Eu îl acuzam pe Gabriel că el a provocat furia animalului, iar el mă acuza pe mine de exact același lucru.

Curând însă ne-am pierdut umorul. Trebuia să ne aplecăm din ce în ce mai des și să luăm de jos câte o piatră cu care să aruncăm – sau să ne prefacem că aruncăm – în nenorocitul de câine ca să nu ne muște.

În mod special ne demoraliza faptul că *nu eram singuri* pe stradă și lighioana, totuși, ne urmărea numai

pe noi. Vedeam în jur zeci și zeci de oameni, dintre care unii ar fi putut fi – din punctul nostru de vedere – un vânat mult mai atractiv pentru mica fiară, –, dar ea avea față de noi o preferință obstinată, intratabilă. Cum ne remarcase? De ce nu își schimba – indiferent de ofertele care mai apăreau pe parcurs – opțiunea?

În ceea ce mă privește ajunsesem să cred că nu vom mai scăpa *niciodată* de înfoiata jigodie. Îmi și închipuiam cum vom merge la redacție, la teatru sau la întâlnirile amoroase urmați neconțenit de ea, ca de-o umbră malefică. Exact atunci mi-a venit și ideea salvatoare. I-am propus lui Gabriel să ne despărțim. La o intersecție el a luat-o pe o stradă, iar eu pe alta. Câinele – sau ce-o fi fost – s-a oprit, nedumerit, ca și cum *am fi dispărut*. Apoi s-a întors brusc și ne-a părăsit, legănându-și gânditor ciotul de coadă.

Luca Elefterescu, un prefect preocupat de modernizarea județului Prahova (IX)

de Cătălin Dobrescu

Impresionați de caldă primire din partea ploieștenilor, delegația românilor ardeleni veniți să viziteze expoziția jubiliară de la București, trimit prefectului Luca Elefterescu, în ziua de 3 septembrie 1906 o emoționantă telegramă prin care își exprimă recunoștința („Prahova”, 3 septembrie 1906).

Luca Elefterescu, venit de la București în ziua de 30 decembrie 1910 pentru a prelua pentru a treia oară mandatul de prefect de Prahova, în gara Ploiești, acesta era așteptat de un mare număr de ploieșteni însoțiți de muzică. La gară a fost întâmpinat de Scarlat Orăscu și împreună cu alaiul vor merge la Clubul Conservator care era „feeric luminat”. De la balconul clubului, Luca Elefterescu va rosti un discurs arătând că „datoria noastră ca guvern de ordine și armonie socială este să coborâm în rândul maselor populare, să le cercetăm păsurile și să căutăm să le vindecăm rănilor cauzate de nepriceperea pseudo-liberalilor”.

Luca Elefterescu în calitate de prefect participă împreună cu primarul Ploieștiului G. Dobrescu în ziua de 24 ianuarie 1906 la aniversarea unuia din cele mai scumpe evenimente ale românismului, Unirea Principatelor, care a avut loc la Școala Comercială Ploiești.

De asemenea, în ziua de 11 iunie 1906, acesta participă la primirea la gara Ploiești a primarului Vienei, dr. Lueger, un prieten al românilor. În salutul său, prefectul L. Elefterescu l- rugat pe oaspete să apere și să promoveze cauza dreaptă a românilor din Imperiul Austro-Ungar („Lumina”, 11 iunie 1906).

La începutul lunii septembrie 1906, Comitetul pentru primirea românilor din Ardeal, veniți pentru a vizita expoziția jubiliară, a lansat un vibrant Apel către prahoveni „pentru a contribui fiecare cu cât crede de cuviință pentru a preîntâmpina cheltuielile necesare pentru primirea acestora la Ploiești. În capul listei de subscripție publicată de ziarul „Prahova” din 3 septembrie 1906, figurează Luca Elefterescu înscris cu suma de 200 lei ca și Gh. C. Dobrescu primarul Ploieștiului. Faptul că ploieștenii au răspuns Apelului Comitetului de primire a românilor transilvăneni, îl face pe Luca Elefterescu în calitate de prefect al județului Prahova ca împreună cu primarul Ploieștiului Gh. C. Dobrescu să lanseze un nou manifest prin care mulțumește ploieștenilor „fii ai cetății liberalităților publice și ai patriotismului românesc, pentru primirea făcută acestora”. („Prahova”, 3 septembrie 1906).

Luca Elefterescu a fost președinte al Consiliului de Administrație al băncii „Prahova” (cf. Monitorul Oficial nr. 264 din 29 februarie 1908).

În septembrie 1893 Luca Elefterescu în calitate de prefect de Prahova participă la punerea pietrei fundamentale pentru reclădirea Spitalului Boldescu, după planurile arhitectului Xenopol. Reclădirea Spitalului Boldescu s-a făcut pe cheltuiuala Eforiei Spitalelor Civile.

Împreună cu Al. Radovici și prietenul său bancherul Max Schapira, Luca Elefterescu făcea parte din Consiliul de Administrație al Societății de Petrol al Băncii Deutsche Bank din Berlin.

SPAȚIUL GEOMETRIC ȘI ALTE NENUMĂRATE SPAȚII

de Olimpia Iorga-Popescu

Cuvântul spațiu vine din limba latină de la spatium. Pentru ce a denumit el atunci și acolo n-am găsit nicio explicație, iar definiții ca „*formă obiectivă și universală de existență a materiei, inseparabilă de materie*”, sau „*formă fundamentală de existență a materiei în cadrul căreia are loc mișcarea acesteia*” (DEX), nu lămuresc pe deplin conceptul de spațiu. În general, noi folosim termenul de spațiu pentru tot ce ne înconjoară, sau ne imaginăm că există și delimităm bine conceptele de: spațiu terestru, spațiu cosmic, spațiu de siguranță, spațiu verde, spațiu aerian, spațiu maritim, spațiu locativ, spațiu virtual, ș.a.

Matematica pentru a studia corpurile din natură, într-o primă fază, a imaginat spațiul geometric ca fiind format din puncte geometrice, adică acele puncte care nu au culoare, întindere, greutate, deci niciun atribut material, ci sunt entități mintale, simple poziții în spațiu, iar corpurile geometrice sunt submulțimi, finite sau infinite, de puncte din acest spațiu. Aceste submulțimi de puncte, le figurăm prin desene, pe care le numim concepte figurale, sau figuri geometrice, a căror formă o abstragem, cu ajutorul simțurilor, din studiul realității înconjurătoare. Când s-a definit și distanța între două puncte și calculul ei s-a făcut cu teorema lui Pitagora, spațiul s-a numit, spațiu euclidian. La un moment dat, pe lângă cele trei coordonate care fixau poziția unui punct în spațiu a fost necesar să se precizeze și momentul la care are loc un eveniment, și așa a apărut spațiul-timp, cu patru dimensiuni, iar apoi cele cu n dimensiuni. În matematică s-au imaginat astfel foarte multe forme de spații, după natura elementelor lor și a proprietăților pe care operațiile cu ele le îndeplinesc: spații lineare, afine, proiective, vectoriale, topologice, Riemann, Minkowski și alte numeroase spații, toate aceste spații fiind mulțimi de elemente a căror natură se precizează în fiecare caz în parte. Există și spații purtând numele unor matematicieni români. De exemplu, Spații Marinescu, după numele matematicianului, Gh. Marinescu.

În ultimul secol, sfera noțiunii de spațiu s-a extins foarte mult, mai ales în literatură și artă, fiind recunoscut ca având unele însușiri asemănătoare cu ideea de structură, idee de la care și în matematică s-au imaginat noi și noi spații. Așa se explică folosirea frecventă a ideii de spațiu literar, spațiu poetic, spațiu de idei, ca fiind o structură literară s-au poetică, ale căror elementele invocate au ceva comun, care răspund unor cerințe apropiate, sau care se înscriu într-o anumită arie de idei. Asemenea structuri spațiale, fiind produse ale imaginației noastre, pot să apară și în structurile subconștientului nostru, ca produse ale conștiinței noastre, Să mai remarcăm că orice cultură se creează într-un anumit *spațiu* fizic și că ea poartă pecetea aceluiași mediu, a peisajului în care s-a creat și determină anumite stări sufletești ale celor care trăiesc și se formează în acel orizont spațial.

Ioan Enescu - un preot rămas în memoria locuitorilor din Loloiasca (IV)

de Constantin Dobrescu

Fostul primar ploieștean Gogu Fotescu (1870-1937) arăta undeva în amintirile sale aflate în manuscris, profesiunea de credință a preotului I. Enescu, care reprezintă filozofia sa de viață.

Îndată ce ne naștem, începem să murim, încetul cu încetul. Sfârșitul așa dar, trebuie să fie pentru noi cel mai banal și mai firesc dintre evenimente.

Sunt însă privilegiați ai soartei pentru care tocmai în acea clipă socotită ca dureroasă, se deschid porțile adevăratei vieți: senină, glorioasă și fără de sfârșit.

Sunt aleși pe care moartea - misterioasă mesageră – nu face altceva decât să-i conducă sumbră și materială la așezare pământescă, în imaterialul și luminosul panteon pe care îl alcătuiește sufletul recunoscător al unei nații. O mistică și favorabilă schimbare de decor.

Din categoria elitelor comunității din Loloiasca făcea desigur parte și preotul I. Enescu despre care știm totuși atât de puțin.

În săptămâna copilului sărbătorită în perioada 23 –30 mai 1937 preotul I. Enescu care era printre puținii locuitori ai comunei care avea aparat de radio l-a adus la biserică pentru ca sătenii dar mai ales copiii să asculte Conferința radio a prof. Simion Mehedinți „Case fără copii, case pustii” sau cea a dr. S. Odăgescu „Grija pentru mamă și copil înseamnă grija pentru sănătatea neamului” sau să asculte Tedeumul transmis de la Patriarhie.

Conferința lui Ionescu – Dolj „Problema copilului în noile coduri penale - Regele Carol II.”

Preotul I. Enescu a fost un om al satului care a iubit țărănul din care se trăgea și el. De câte ori vorbea de el, cu ocazia slujbelor sau discursurilor politice pe care le ținea cu ocazia sărbătorilor naționale își exprima o certă dragoste.

Redăm un pasaj dintr-o astfel de cuvântare care a rămas din anul 1942, în care vorbește de portretul fizic și sufletesc al țărănului român: „Iată-l plutind parcă peste apele ondulate de brazde ale ogoarelor, ca un Iisus pământean al rodniciei românești, aruncând larg, cu un gest care sparge timpul pumnii plini de sămânță ai viitorului. Închid ochii și îl văd, la fel de liniștit și simplu: crescând cu grâu pe care-l seamănă, deschizând cu secera drumul în holde, închizând în punga sacilor aurul pământului nostru și, de atâtea ori de când există neamul, reluând anual, cu râvnă și griji sporite munca dintru început; aceeași care stă săpată în piatra metopelor, încă de pe vremea străbunilor Daci și Romani.”

Era unul din puținii pasionați de creșterea albinelor. Avea în gospodăria sa în perioada interbelică 10 stupi sistematici.

Preotul I. Enescu acum pensionar participă la manifestația promonarhistă din 8 noiembrie 1945 organizată cu ocazia zilei onomastice a regelui Mihai împreună cu M. Ionescu-Quintus, prof. Șerbănescu Virgil, arhitecta Violeta Popescu-Cotești, av. M.

Constantinescu-Bordeni, av. Victor Nicolau, etc.

Acesta participă în ianuarie 1946 la comemorarea la Ploiești în Piața centrală a lui I. G. Duca. Mai participă Victor Nicolau și prof. I. T. Grigore, prof. N. Simache și academicianul I. A. Bassarabescu, Chioralia Constantin ajutor de primar la Ploiești în vremea primarului av. George N. Ionescu-Salaoru (1941-1943), originar din Puchenii Mari și proprietarul morii din Loloiasca.

Acesta împreună cu soția sa au înființat o cantină la Școala primară din Loloiasca la sugestia preotului I. Enescu susținând-o cu legumele și pâinea necesară pentru hrănirea elevilor școlii nu numai cei săraci. Ceea ce mi-a povestit mama mea Dobrescu Florica se susține și de documente de arhivă.

Mai mult preotul I. Enescu nu numai că a binecuvântat donația inimosului proprietar, dar a intervenit la prefectul Județului Prahova gl. Gh. Bartolomeu pentru ca acesta să fie menționat și felicitat public.

Preotul era un om de rară distincție, cult în comparație cu consătenii săi și mai ales omenos. Era printre puținii care nu și-a trădat crezul politic. A rămas liberal până la sfârșitul vieții.

El considera că toți cei care practicau traseismul politic întărea principiul universal valabil că cine părăsește un partid întărește pe celălalt.

Umbla prin sat cu o mică geantă tip valiză dotată cu absolut tot ce trebuia de la crucea pentru binecuvântare, până la Sfintele Taine, epitratul, lumânare, ulei și carte de slujbă. Prin buzunarele anterului avea bomboane din care dădea copiilor din sat care-l salutau cu respect când se întâlnea cu ei și îi întreba despre ce au învățat la școală.

Preotul obișnuia să se deplaseze prin sat sau pe distanțe mai mari la Urlați, Ceptura, Albești și chiar Mizil cu bicicleta. Așa se face că avea o condiție fizică bună.

În iunie 1929 preotul I. Enescu face parte din delegația de săteni din Loloiasca care s-a prezentat la prefectul de Prahova dr. St. Popescu-Filuță (de la Jiu) pentru a reclama pagubele suferite de aceștia din cauza accidentului ecologic provocat de reziduurile petrolifere de la schelele petrolifere din Regiunea Ceptura care au inundat grădinile de zarzavat, izlazul comunal, etc. („Viitorul” 05 iunie 1929). Preotul și învățătorii din Loloiasca au mobilizat sătenii din comună și în special veteranii care au luptat în Marele Război, elevii să fie prezenți în halta CFR în ziua de 7 iunie 1921 cu ocazia trecerii osemintelor eroinei Ecaterinei Teodorescu care urmau a fi înhumate la Tîrgu Jiu cu ocazia comemorării centenarului lui Tudor Vladimirescu.

Participă la campania electorală pentru alegerile din 28 martie 1948 în condiții de intensă supraveghere din partea organelor siguranței comuniste.

ISTORICI PLOIEȘTENI DE AZI

de Traian D. Lazăr

SUB SEMNUL LUI MIHAI VITEAZUL (1)

prof. ION C. PETRESCU

Dacă cineva i-ar fi spus profesorului Ion C. Petrescu a t u n c i , c â n d l a terminarea/absolvirea Facultății de Istorie-Filosofie de la Universitatea din București, a fost repartizat la Ploiești, orașul lui Mihai Viteazul, că în hic signo vinctes, sub semnul marelui voievod se va desfășura activitatea sa din anii următori, nu l-ar fi crezut!

Și totuși, așa a fost să fie!

Activând inițial la Liceul de petrol-Teleaen situat pe str. Mihai Bravu din Ploiești, a ajuns din 1985 profesor la Liceul, ulterior Colegiul Național *Mihai Viteazul*, iar în anul 1997 a publicat lucrarea științifică *Mihai Viteazul și arta diplomației*, ce i-a adus un imens prestigiu și o largă recunoaștere națională.

Născut la 21 noiembrie 1954 în localitatea Dedulești, județul Argeș, Ion C. Petrescu a trăit de la cea mai fragedă vârstă într-un mediu social-cultural cu semnificație istorică și l-a receptat ca atare. Își amintește și acum versurile baladei culte pe care i-o recita mama, înaintea vârstei școlarității: *Jos sub nucul uriaș/ Gruia adormise? Doarme ca un copilaș/ legănat de vise./ Paloșu-i atârnă-n cui/ Legănat de-o cracă/ Murgul paște-n voia lui/ De urât să-i treacă.* Mai e nevoie să reamintim că Novac, tatăl eroului baladei, este unul dintre căpitani oștii lui Mihai Viteazul?

A perceput de timpuriu că pământul pe care trăiește el și ai săi, nu e un loc oarecare, ci pământul unde a viețuit și s-a chinuit un erou al neamului numit Nicolae Bălcescu. O fâșie din moșia acestuia ajunsese, prin cumpărare de la urmașii aceluia Bălcescu, în stăpânirea bunicului său. Iar în conacul Bălcescului, stăteau acum scriitori, oameni deosebiți de ai săi, care nu munceau la câmp, ci stăteau la taclale și cafele în veranda conacului ori la pescuit pe malul Topologului. O spune și acum cu mândrie: -Eu eram cel ce-i aprovizionam cu râme pe Sadoveanu, Cezar Petrescu și alți scriitori-pescari aflați la fostul conac al Bălceștilor devenit Casa de creație și odihnă a Uniunii Scriitorilor din România.

Înainte de a merge la școală, vărul său mai mare, Georgică Dumitrașcu, nepotul nașului de botez, pasionat de istorie i-a întreținut interesul pentru această disciplină povestindu-i fragmente din cărțile celebre citite, „Zei, morminte, cărturari”, „Istoria începe la Sumer” etc.

Dar Păstrează în memorie imaginea luminoasă a învățătorului Virgil Bădescu, foarte exigent și care „preda puțină matematică și foarte multă istorie” și a profesorilor din gimnaziu, Ion Stanciu și Gheorghe Moșteanu, care i-au consolidat cunoștințele de istorie și limba română.

Își amintește cu mândrie de perioada în care a fost elev la liceul „Mircea cel Bătrân” din Râmnicu Vâlcea, fost seminar situat lângă prima Mitropolie a Țării Românești, de sub dealul Capela. În anii liceului, Ion C. Petrescu a fost membru al cercului de istorie Prietenii Muzeului „N. Bălcescu”, după ce fosta Casă de Creație a devenit muzeu. Cu ocazia unei excursii la conacul Bălceștilor a fost îndemnat să publice un articol în revista „File Vâlcene”. Așa a început o activitate publicistică întinsă pe aproape jumătate de secol. Primul său articol se intitula „Întâlnire cu trecutul” și a fost urmat de un alt articol despre Matei Basarab, după care a fost inclus în colegiul de redacție al revistei devenind redactor șef al publicației, situație care îi impunea să se deplaseze la editura de prestigiu național „Scrisul românesc” pentru corectura finală, înainte de tipărire.

Deosebit de instructivă a fost pentru el activitatea din tabăra redactorilor șefi de reviste școlare organizată, în iulie 1972, la Bușteni. Aici a obținut un premiu național pentru revistă și primul autograf din colecția sa de la poetul Mircea Dinescu. Astăzi, colecția de autografe este de ordinul sutelor și s-a extins la cărți, reviste, ilustrate și emisiuni monetare.

Era de la sine înțeles că un elev trăit pe pământul lui Bălcescu nu putea continua studiile, după absolvirea liceului, decât la facultatea de istorie. În nici un caz la Drept, cum insistau părinții. Obținând cea mai mare medie la examenul de bacalaureat, i s-a permis să aleagă facultatea la care va da admiterea și a ales Istoria și filozofia de la Universitatea București. Aici a beneficiat de îndrumarea, prin cursuri și seminarii, din partea unor istorici celebri între care s-au numărat: academicienii Ștefan Ștefănescu, Emil Condurachi, Dan Berindei, Ion Nestor, Vasile Maciu, profesorii universitari Dumitru Almaș, Ioan Scurtu, Alexandru Vianu, Mircea Popa, Radu Manolescu, Gheorghe Ioniță etc. Făcând parte din promoția Centenarului Independenței a călătorit dincolo de graniță cu ocazia excursiei organizate de prof. univ. dr. Magda Totu la Plevna și Târnovo. Avea să fie și singura ieșire din țară până la evenimentele din decembrie 1989.

Datorită mediei foarte mari de absolvire a fost repartizat, în 1977, în Ploiești la Liceul de Petrol. În 1978, a primit ordin de încorporare la Școala de ofițeri în rezervă din Bacău, U.M. 01184, unde a îndeplinit funcția de comandant al batalionului de elevi și s-a remarcat prin faptul că a obținut calificativul „Foarte bine” la toate tragerile și examenele.

Din 1985 a ocupat prin concurs catedra de istorie la Liceul de matematică-fizică „Mihai Viteazul” din Ploiești și a publicat cartea „Mihai Viteazul și arta diplomației”.

Câștigătorii

Concursului Național de proză scurtă - pentru liceeni - și ai Concursului de teatru amator - monoloage comice, pentru toate vârstele

- Marele premiu al Festivalului:
  - (Ex-aequo) Jugăstreanu Gruia Petru – Colegiul Național „I. L. Caragiale” Ploiești;
  - Mariana Predeleanu – Colegiul Național „I. L. Caragiale” Ploiești;
  - Arcip Denisa Paula – Colegiul Național „Petru Rareș” Suceava;
- Concursul Național de Teatru pentru Actori Amatori
  - Premiul I: Popa Jessyca Rahela - Liceul Teoretic „Brâncoveanu Vodă” Urlați;
  - Premiul II: Radu Luiza – Școala Gimnazială „Grigore Moisil” Ploiești;
  - Premiul III: Stoian Maria Ioana – Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” Ploiești;
  - Mențiune 1: Asofiei Elena Raluca – Casa de Cultură „Mihail Sadoveanu” Pașcani;
  - Mențiune 2: Veveriță Maria – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași;
- Premiul special BES România:
  - Băzăvan Horia Matei – Colegiul de Artă „Carmen Sylva” Ploiești;
- Premiul de popularitate acordat de BES Romania:
  - Salcie Ana Maria – Liceul Teoretic „Brâncoveanu Vodă” Urlați;
- Concursul Național de Proză Scurtă pentru liceeni:
  - Premiul I: Covaciu Filofteia – Colegiul Național „Vasile Lucaciu” Baia Mare;
  - Premiul II: Ștefan Constantin Lefter – Colegiul „Mihail Cantacuzino” Sinaia;
  - Premiul III: Zecheru Diana Andreea – Liceul Teoretic „Brâncoveanu Vodă” Urlați;
  - Mențiune 1: Stan Maria Magdalena – Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Ploiești;
  - Mențiune 2: Voinea Diana Maria – Colegiul Național „Nichita Stănescu” Ploiești;
- Premiul special BES România:
  - Ionică Andreea Bianca – Colegiul Național Militar „Stefan cel Mare” Câmpulung Moldovenesc;
  - Premiul de popularitate acordat de BES Romania
    - Ștefan Constantin Lefter – Colegiul „Mihail Cantacuzino” Sinaia;

Premiul I: **Covaciu Filofteia** – Colegiul Național „Vasile Lucaciu” Baia Mare

O noapte lângă tine

Mâna lui o cuprinde pe a ei, acoperind-o, de parcă ar vrea să o țină acolo, sub aripa sa, departe de lume și de ochii ei răi. Ele se împletesc perfect, trezind sentimente puternice în sufletul ei. Îi era suficient să-l simtă aproape, să-i audă vocea, să simtă aerul cum se cutremură sub respirația lui. Nu ar fi cerut niciodată mai mult. Personalitatea ei era una puternică, dar nu-i putea rezista. El era altfel, diferit într-un mod plăcut, cel mai plăcut și mai rău. În același timp, o dată cu zâmbetul lui, s-au deschis și porțile sufletului ei, care pentru prima dată a tremurat sub atingerea fină a primei scânteii de iubire. A trezit în ea sentimente pe care nu le putea controla. Era vulnerabilă.

– Mă înspăimântă modul în care mă înțelege, îi zise el reținut.

– Te înspăimântă modul în care te înțeleg sau faptul că pot afla lucruri despre tine pe care nu ai vrea să le afle nimeni?

– Ambele, Ada. Trase încă un fum din țigară, apoi o stinse. Nu știu cum se poate, dar cred că peste câțiva ani vei fi perfectă. Mi-e frică de faptul că eu nu voi fi acolo.

Ea se simți jignită, dar de fapt, el îi făcuse un

compliment. O vedea undeva sus, în partea cea mai bună a societății, făcând ceea ce îi place, cu pasiune și dedicație, având o carieră de succes.

– Ada, eu voiam să spun că inteligența nu este suficientă ca să fii perfectă. Încă mai ai nevoie să treci prin niște etape și obstacole pe care ți le impune viața.

– Mi-aș dori să nu fiu atât de mică, spuse ea tristă.

– Crede-mă, și eu mi-aș dori, îi răspunse îngândurat, mai mult pentru sine.

Toate aceste gânduri care îi fulgerau prin minte erau precum o lovitură de cuțit în inimă. Își simțea pieptul greu de fiecare dată când era în preajma ei.

– Totuși, este bine și așa, nu?

– 8 ani, sunt o diferență mare, iubito...

Ea surâse la apelativul folosit. O impresiona modul în care știa să se comporte cu ea, atât de gentil și totuși, cu o umbră de mister în privire. O intriga și își dorea cu mai multă ardoare să-l cunoască în deaproape.

În spatele cuvântului care îi crea euforie nu se afla nici o intenție ascunsă, dar nu era folosit în întreaga lui intensitate, deși el și-ar fi dorit să îi spună astfel mereu.

– Nu știu dacă ai dreptate. Iubirea nu a fost

niciodată un obstacol în calea cuiva, decât dacă a fost auto-impus.

– Cred că cel mai bun lucru ar fi să trăim prezentul exact așa cum e.

– De ce am impresia că tu nu te bucuri de prezent? Îl întrebă ea, citindu-l ca pe o carte deschisă.

– Gândesc prea mult și mă stresez mult mai mult pentru anumite lucruri. De ce crezi că sunt atât de trist tot timpul?

– Tristețea nu arată decât faptul că ești uman. Sentimentele sunt făcute ca să fie trăite și simțite până în cel mai adânc colțisor al sufletului.

– Știi de ce îmi e cel mai frică? O întrebă privind-o adânc în ochi, astfel încât ajunse să-i privească până și cea mai întunecată umbră de tristețe din privire. Mi-e frică de faptul că aceasta va fi ultima noapte în care ne mai putem bucura unul de prezența celuilalt. Mi-e frică de acești ochi care nu mă vor mai privi cu atâta drag, de acest zâmbet care nu va mai fi atât de larg numai pentru mine. Mi-e frică de sufletul tău care nu va mai tresări la auzul vocii mele.

Prin mintea Adei trecură o mie de gânduri. Se întreba dacă el o va lăsa sau dacă a fost doar o scăpare de moment. Îl privi sceptică, încercând să deslușească ce anume se petrece în mintea lui, dar nu reuși decât să își dea seama care-i sunt trăirile. Oarecum, începu să o cuprindă frica de a nu-l pierde, deși la momentul respectiv părea imposibil și se vedea alături de el toată viața.

– Te asigur că e doar începutul, Rareș, se apropie de el și îi puse mâna pe obraz.

– Iartă-mă că spun toate aceste cuvinte...

– Nu are importanță, îi zâmbește cald. Mai spune-mi despre tine, îmi place când povestești.

Ea îl privi atentă, măsurându-i chipul din fiecare unghi și fiind atentă la fiecare mișcare a maxilarului său în timp ce vorbea. Povestea mult, iar ei îi plăcea să-l asculte. Gesturile și agitația cu care spunea cuvintele o făceau să se amuze și să zâmbească tâmp. Era un suflet tânăr prins într-un corp care-i cerea să fie matur.

– Ești atât de frumoasă, o privi fascinat. Cred că m-aș putea uita la tine ore în șir.

– Cine te oprește? Îl întrebă privind-l pătrunzător.

– Ada...

Gândul lui era că în spatele vorbelor ei se află prima fărâmă de senzualitate feminină, iar aceste lucruri îl făcuseră să-și imagineze ființa care avea să devină: o femeie completă pe care oricine și-ar dori să o aibă alături, dar totuși îi plăcea mai mult firea ei zburdalnică, mișcărilor ei copilărești și totuși, maturitatea de care dă dovadă când este nevoie. Se gândi că el o vrea pe Ada cea copilăroasă acum și că este ceea ce are nevoie, fiind doza lui de tratament

pentru resimțirea unei singure clipe de adolescență.

– Auzi muzica?

– E cam imposibil să nu o aud, Rareș. Se aude chiar și până la lacul de aici. Bubuie în difuzoare.

– Melodia de acum nu bubuie în difuzoare, doar celelalte. Vrei să-mi acorzi acest dans, în lumina lunii care se reflectă pe lacul din fața noastră?

– Vreau, îi prinse mâna zâmbindu-i dulce.

Se apropie timidă de el. Era prima dată când dansa cu un băiat, atât de aproape, atât de sentimental. Își dorea ca momentul să nu se termine și chiar nu s-a terminat. Au stat îmbrățișați, chiar și când dintr-o melodie lentă s-a ajuns la una pop sau rock. Încet, își sprijini capul pe umărul lui, iar el zâmbi fără ca ea să îl vadă. Încerca să-i memoreze parfumul, dulce, cu miros de mandarine, atât de caracteristic lui.

El știa că era ultima dată când putea să se bucure de ea și încerca să-și imprime bine în minte momentul în care ea se afla în brațele lui.

– Cred că aș putea să stau așa ore întregi, murmură el.

– Nu-ți mai dau drumul până când vor veni după noi.

– Ar trebui să mergem să dansăm și cu prietenii noștri, nu crezi?

– Poate că ai dreptate...

– Pe mine chiar nu mă interesează ce se întâmplă acolo. Te aleg pe tine de o mie de ori fără să am vreo îndoială.

– Să mergem până acolo și să mai vorbim și cu ceilalți, iar apoi ne întoarcem, bine?

El o aprobă, iar apoi, precum niște copii, se priviră pe furiș următoarea oră. Îl privea absorbit de o discuție cu un prieten de-al său, iar el admira cât de firavă și nebună putea să fie, mișcându-se pe ritmul muzicii. Îmbina două firi total opuse: ar fi putut fi femeia ideală, doamna pe care orice bărbat și-ar dori-o alături, dar în același timp, ar fi putut fi puștoaica ce adoră să-și trăiască viața la maxim. Se comporta ca și când dintr-un moment în altul balanța ar fi putut să se încline spre altceva. Era o enigmă și totuși el o înțelegea. Îi deslușea fiecare privire, de la cele mai cuminți până la cele mai obraznice.

– Trăiești atât de intens totul, ca la șaptesprezece ani...

– Ai doar douăzeci și cinci de ani, Rareș, râse ea. Ești la fel de nebun ca mine. Trăiește cu mine!

– Trăiesc cu tine, mereu! O sărută pe frunte.

Se gândi că iubind-o pasional i-ar rupe bucăți de fericire și tinerețe, dar pentru un moment deveni egoist, trăind ca să o iubească în momentul în care se afla lângă el, pentru ca mai târziu să se sacrifice și să o lase să-și trăiască viața crescând frumos, bucurându-se de toate frumusețile vârstei, nu brusc, alături de el.

80 de ani de la trecerea în veșnicie a marelui istoric român (I)

de Nicolae Mareș

Am scris în nenumărate rânduri că istoricul neamului, cărturarul, bărbatul de stat, Nicolae Iorga a avut în timpul vieții relații strânse cu Polonia, cu personalități marcante din administrația poloneză, cu miniștri, cu șefii statului polonez, renăscut în 1918, cu diplomații acreditați la București, nu în ultimul rând cu istorici și oameni de cultură de primă mână, cu Mareșalul Józef Piłsudski.

O dată cu izbucnirea celui de al doilea război mondial, în septembrie 1939, până în ultimele clipe ale vieții, a scris, în *Neamul Românesc* și în alte publicații ale vremii, zeci de articole prin care înfiera izbucnirea conflagrației mondiale, înfățișând drama poporului atât de apropiat nouă, nevoit să își părăsească vatra străbună, în fața atacului și bombardamentelor naziste din vest și cele bolșevice din est. În situația dată Iorga a adresat tuturor românilor, „de la vlădică la opincă”, apeluri fierbinți pentru a-i sprijini, cu tot ce aveau mai bun, *pe frații polonezi năpăstuiți*. Vocea sa a avut un puternic ecou în societatea românească, dar și peste fruntariile țării, cum vom arăta imediat. Am găsit de-a lungul anilor multe cuvinte de recunoștință din partea celor care s-au bucurat de ospitalitatea românească în anii 1939-1945, despre altele am relatat în *România literară*. (35/2009)

Despre reacția Germaniei, care urmărea cu o atenție ieșită din comun tot ceea ce se petrecea în România, stau mărturie audiențele, unele vădit insolente, făcute la

Palatul Sturza ale ministrului plenipotențiar german, Fabritius, întrevederile cu ministrul afacerilor străine, Grigore Gafencu, dar și la primul ministru, Armand Călinescu, cu propuneri și presiuni care excedau dreptul internațional.

Rezultă din toate acestea că din punct de vedere diplomatic și uman România a manifestat o mare înțelegere față de situația nou creată pe continent, fiind de partea Poloniei, demonstrându-și poziția cu argumente juridice indubitabile. Faptul că a acceptat tranzitul aurului sau găzduirea patrimoniului cultural polonez ori o parte din tezaur, în a doua decadă a lunii septembrie /tranzitul a peste 80 de tone de aur de la Vicșani la Constanța/ a militarilor polonezi /zeci de mii de soldați, ofițeri și de generali/ în Occident, a primirii *in corpore* a șefului statului polonez, a guvernului și a autorităților, cordialitatea cu care populația a întâmpinat pe refugiați, toate acestea erau tratate la Berlin ca acte dușmănoase antigermane.

Nicolae Iorga - Józef Piłsudski, la ieșirea din Gara Băneasa / aprilie 1932

Continuare în nr. viitor

ISTORICI PLOIEȘTENI DE AZI

DE LA VĂLENII DE MUNTE LA TRIBUNA PARLAMENTULUI (3)

de Traian D. Lazăr

La Congresul de la Londra, N. Iorga s-a impus ca unul dintre marii bizantinologi ai lumii. N. Iorga s-a pronunțat pentru neutralitatea României în primul război balcanic (1912-1913) și pentru participarea la al doilea război balcanic (1913), de partea coaliției antibulgare, pentru păstrarea echilibrului de forțe în zonă. N. Iorga a susținut ideea neutralității României în primul război mondial până s-ar fi creat condiții propice înfăptuirii reîntregirii naționale prin eliberarea provinciilor românești aflate sub dominație străină.

Exprimându-și opinia în legătură cu publicarea acestui volum din corespondența lui N. Iorga, Z. Ornea scria: „Ediția lui Petre Țurlea este remarcabilă, copleșind la lectură, prin seriozitatea notelor (de informație, rectificarea unor erori, clarificarea unor elemente fără de care sensul textului rămâne obscur). Iar selecția este foarte bună, cumpănită, alegând din acele volume de corespondență, pline de moloz inutil, ceea ce e într-adevăr necesar. Și când mă gândesc câtă osteneală presupune numai transcrierea corectă a unor epistole, în multe grafii, dintre care multe în limbi străine – traducerea lor, făcută de specialiști e fără cusur – nici nu știu ce și cum ar trebui să spun pentru a-l omagia îndeajuns pe editor”. (p.312)

Cel de al doilea volum editat de P. Țurlea din corespondența primită de N. Iorga (al IV-lea din colecție), a apărut în 1992 și se referă la perioada 1915-1916. Volumul tratează evenimente din perioada neutralității României în care N. Iorga a avut o atitudine moderată neafiindu-se Federației Unioniste (apoi Acțiunea Națională), care acuza guvernul că se opune „instinctului național” și intrării imediate în război. N. Iorga s-a distanțat de Liga Culturală și de unele elemente din conducerea Partidului Naționalist Democrat, s-a aflat printre diriguitorii spiritului public fiind un înțelept sprijinitor al politicii guvernului de așteptare în vederea întrunirii unor condiții favorabile pentru intrarea în război. Scrisorile atestă lipsa de temeinicie a acuzațiilor ce i s-au adus, de a fi beneficiat de pe urma unei înțelegeri cu liberalii și probează, dimpotrivă, acțiunea savantului de a sprijini pe nedreptățiți, a susține dezvoltarea științei și învățământului.

Apărut în 1996, volumul al V-lea din corespondența primită de N. Iorga, (al treilea editat de P. Țurlea), adună selectiv texte din anii 1916-1918. Corespondența oglindește situațiile prin care au trecut, țara și Nicolae Iorga, de la entuziasmul intrării în război și al primelor victorii, la calvarul retragerii în Moldova și al rezistenței eroice de la Mărăști și Mărășești. Este relevat rolul lui Nicolae Iorga și al ziarului *Neamul românesc* în menținerea încrederii în victoria finală și reîntregirea hotarelor, dificultățile prin care au trecut în timpul păcii tranzitorii și al guvernului Marghiloman precum și satisfacția împlinirii idealului național.

POSTDECEMBRISME

30 de ani de democrație – neputință și lipsă de viziune

de Mihai Tudor

Anul trecut s-au împlinit 30 de ani de la evenimentele din decembrie 1989. Nu mi-am propus în lucrarea următoare să detaliez ce s-a întâmplat în toată această perioadă, ci să încerc să explic cum a evoluat societatea românească, dacă se putea face mai mult pentru dezvoltarea democrației, a statului de drept și pentru prosperitatea locuitorilor acestei țări și unde am ajuns după chinuitorul parcurs traversat.

Din capul locului pot afirma cu toată convingerea că s-au făcut progrese evidente față de perioada național-comunistă, deși sunt mulți concetățeni care regretă și sunt nostalgici după „epoca de aur”. Societatea este în continuare bântuită de trecutul dureros, iar în privința mentalității mă tem că românii au un tipar de gândire și de comportament care exprimă încă tare și răni netratate și necicatrizate.

Fiind o țară în mare parte înapoiată, săracă, coruptă, necivilizată și neemancipată, cu o natalitate prăbușită datorită emigrării și a sporului natural negativ, drumul spre stabilitate economică, maturitate politică și împlinire socială pare acum compromis. Problemele sunt numeroase, acute și grave, dar nu sunt privite cu competență și responsabilitate de cei îndrituiți să le rezolve. Ele au fost pe larg amintite și explicate în alte lucrări ale autorului.

Realizările semnificative ale politicii autohtone au fost intrarea în organisme europene și internaționale, reluându-se tradiția istorică de participare la edificarea lumii întreruptă atât de brutal de comuniști și care a însemnat decenii întregi de izolare și marginalizare.

Nici acum rolul României pe scena politică internațională nu este așa cum l-ar merita și l-am moștenit de la înaintași, respectul, încrederea și prestigiul țării pierzându-se în timp printr-o evoluție inconstantă, neserioasă și superficială față de angajamentele luate și mai ales duplicitară în raport cu partenerii externi.

La întrebarea dacă se putea face mai mult în această bulibășeală numită de unii și de alții „democrație originală” sau „capitalism de cumetrie”, răspunsul nu poate fi decât afirmativ. În pofida progreselor economice, a înființării instituțiilor democratice, a dezvoltării vieții politice și sociale și a încercărilor timide de desprindere și mai ales de condamnare a trecutului comunist, s-a făcut prea puțin pentru speranțele, așteptările și dorințele unui popor mândru cândva de originea și bogățiile sale, și care astăzi este bulversat și scindat social și nu își poate reveni din criza profundă a neputinței și lipsei de viziune a clasei politice decidente.

Instituțiile statului sunt măcinate de corupție și nepotism și suferă, la fel ca întreaga societate, de lipsa de promovare a valorii personale, a competenței și a criteriilor morale și de educație, promovările fiind făcute pe criterii politice, în funcție de interesele partidului care conduce țara.

Trecutul comunist dictează întreaga desfășurare a societății. Fostele structuri ale Securității și cele din eșaloanele inferioare ale partidului comunist au preluat puterea pe fondul revoltei populației din anul 1989, eveniment planuit și organizat anterior desfășurării violențelor produse. Aceste structuri s-au infiltrat în toate domeniile sociale, au avut banii, informațiile și experiența din afacerile statului socialist și au acaparat aparatul de stat căpușindu-l sub diferite forme, dezvoltându-și astfel înfloritoarele afaceri personale și de grup și proliferând la cote amețitoare corupția sufocantă.

Despre așa-zisele privatizări strategice din economie s-a vorbit mult, menționez doar patru exemple de privatizări frauduloase, vândute la prețuri mult sub-evaluate, care stau mărturie corupției de la vârful statului: Petromin – fosta flotă comercială română – Klaveness Chartering, Petrom – OMV, Banca de Investiții – BRD Groupe Société Générale și Sidex Galați – fost Arcelor Mittal, de anul trecut Liberty Steel, companie britanică din siderurgie controlată de omul de afaceri indian Sanjeev Gupta. De altfel corupția la români este adânc înrădăcinată și va rămâne veșnic o rană deschisă într-un corp bolnav. Obiceiurile existente ieri la fel de mult ca cele de azi – șpaga, mita, atenția, „recomandarea”, - țin de culturi și civilizații străvechi lăsând urme definitorii în mentalul colectiv.

Personajele dubioase apărute, de multe ori needucate, imorale și inculte, încă au funcții importante în politica românească. Indiferent de partidul aflat la guvernare, aceste personaje au fost mereu în centrul atenției, primind funcții, avantaje și sinecuri și creându-se o adevărată rețea a corupției, o caracatiță a ineficienței și sifonării banului public, care doar uneori a putut fi destructurată de justiție.

Justiția nu este nici ea independentă în totalitate, politicul amestecându-se și reușind deseori să îi influențeze deciziile.

Amintesc că mulți politicieni români sunt șantajabili și se șantajează reciproc, putând fi oricând compromiși de colegii care apelează la informațiile deținute pentru a-i anihila. Este o constantă a felului cum s-a desfășurat politica în cei treizeci de ani de simulacru de democrație, și a mentalității politicianilor cum înțeleg să-și facă datoria față de țară și față de alegători.

Ploești, 22 ianuarie 1904
Căsătoria lui Radu D. Rosetti cu Marioara A. Naumescu
I – Declarația de căsătorie

— **de** Alexandru H. Popa —

Numele lui Radu D. Rosetti l-am întâlnit, în special după 1989, pe copertele a doua cărți memorialistice ce cuprindeau și momente trăite de autor alături de I. L. Caragiale, fapt ce a înclinat balanța pentru a le procura. Ulterior, documentarea pentru serialul dedicat lui D. Karnabatt, m-a determinat să aflu amănunte și despre prietenul său Ion Ionescu Quintus și implicit și despre Radu D. Rosetti.

La Serviciul Județean al Arhivelor Naționale – Prahova (S.J.A.N. – Prahova) am identificat dosarele căsătoriei lui Radu D. Rosetti cu Marioara Naumescu, respectiv al lui Ion Ionescu Quintus cu aceeași Marioara Naumescu după divorțul acesteia de primul ei soț [1,6].

În cele ce urmează ne propunem să prezentăm un serial cu aspectele inedite ce pot fi puse în evidență din studierea dosarului căsătoriei lui Radu D. Rosetti cu Marioara A. Naumescu.

Radu D. Rosetti absolvă în 1900 facultatea de drept din București, obținând licența cu teza „**Delictele de presă în legislația noastră**”. Funcționează în magistratură ca: portărel la tribunalul Ilfov, substituit la Brăila, supleant la Constanța, iar din 22 aprilie 1903 este înaintat procuror de secțiune la Tribunalul Prahova din Ploiești [2,4].

Vineri 9 ianuarie 1904 (stil vechi) Radu D. Rosetti de 29 ani, însoțit de domnișoara Marioara A. Naumescu de 20 de ani, se prezintă în fața „Oficerului Stării Civile a Urbei Ploiești”, profesorul Constantin Rigu, pentru a completa și depune formularul „**Declarația de căsătorie**” și a iniția formalitățile necesare desfășurării evenimentului. (Se deschide dosarul de căsătorie nr. 39/9 ianuarie 1904).

Constantin Rigu stabilește, conform legislației în vigoare, ca în duminicile de 11 și 18 ianuarie 1904 să fie afișate pe ușa primăriei și a bisericii „Sfinții Împărați” publicațiile de căsătorie ale viitorilor miri, care sunt reproduse pe spatele formularului cu declarația de căsătorie, urmate de certificatul ce confirmă că: „nu s'a ivit nici o opoziție la această căsătorie”. (Evident completat după data de 19 ianuarie 1904).

Dosarul conține: Declarația de căsătorie cu publicațiile de căsătorie; Copii legalizate după actele de naștere ale celor doi miri; Copie legalizată după actul de deces al tatălui Marioarei Naumescu; Copie legalizată după hotărârea de divorț a lui Radu D. Rosetti de Elena D. Rosetti (Bacaloglu); Actele de consimțământ ale mamelor celor doi miri; Confirmarea ca definitivă a hotărârii de divorț a lui Radu D. Rosetti de Elena D. Rosetti; Declarația celor 4 martori asistenți la căsătorie având pe verso pronunțarea căsătoriei. Coperta a patra a dosarului de căsătorie reprezintă fila de încheiere a dosarului din data căsătoriei: 22 ianuarie 1904, pe care este aplicat sigiliul primăriei imprimat pe ceară de sigiliu.

Să le analizăm pe rând. În acest episod ne vom

ocupa de aspectele ce pot fi puse în evidență din „Declarația de căsătorie” (vezi fig. 1). Formularul are două coloane pentru datele personale ale mirilor. Coloana din stânga a fost completată de Radu D. Rosetti. Putem selecta: profesia – **procuror**; locuia de cel puțin 6 luni în orașul Ploiești pe strada „**Grand Hotel**”; fiu al domnului **Dimitrie R. Rosetti** domiciliat în **București** și al doamnei **Nathalia Dr. G. Stoicescu** domiciliată în **București**.

Din lucrarea [5] (pag.125) aflăm că Hotelul „**Grand Hotel**” se găsea pe strada Mihail Cogălniceanu la Nr. 8.

În planul cadastral al municipiului „Ploiești” întocmit de Institutul Geografic al Armatei în intervalul 1902-1904, „Grand-Hotel Luca Moise” era amplasat pe colțul format de străzile Mihail Cogălniceanu (fostă Franceză) cu strada Basarabilor. Din strada Basarabilor, în apropierea hotelului începea strada Municipalityi pe care se găseau clădirile Cazarmei și a Pompierilor.

Bibliografie: 1) *** - S.J.A.N. – Prahova, Primăria Ploiești, Dosarul căsătoriei civile a lui Radu D. Rosetti cu Marioara A. Naumescu, dosarul 39/1903; 2) G. Călinescu – Istoria literaturii Române – de la origini până în prezent – ediția a II-a, revăzută și adăugită, Ediție și prefață de Al. Piru, Ed. Minerva, București, 1982, pag. 593; 3) M. Sevastos – Monografia orașului Ploiești, Tiparul Cartea Românească, București, 1937, ediție anastatică, Ploiești, 2002, pag. 195; 4) *** - Academia Română, Dicționarul General al Literaturii Române, vol. V, literele P/R, Editura Univers Enciclopedic, București, 2006, pag. 690-691; 5) D. Carapanca – Călăuza orașului Ploiești, Editura „Progresul” S.A., Ploiești - 1914, pag.125;

de Adrian Simeanu

Iară la Ploiești...

Inspirat, întemeiat și satisfăcut. Căci l-am revăzut pe Cornel Irimia. Profesor, prieten, om de cultură. Șarmant pensionar încă neostenit. Am rememorat, firesc, întâlnirile noastre anterioare. A fost un manager destoinic la filarmonica urbei. Prețuit, respectat de foști subordonați. Ne-am aflat și-acum umăr lângă umăr în sala acesteia. Ascultând ceva de apreciat. Ce a prilejuit și-o ultimă apariție scenică pentru concertmaestrul Adrian Ceapă. Ajuns la momentu' retragerii și domnia sa, după patru decenii de activitate-n orchestra locală...

Despre care n-am a spune decât vorbe bune. O regăsii entuziasă, energică și unitară. Dornică a-și convinge auditoriul de resursele ei inepuizabile. O mențione, neapărat pentru viori. Puternice, pregnante arătându-se clar. Contribuiră de astă dată la rezultatu' de grup Tiberiu Soare și Răzvan

Stoica. Primul, un dirijor în fața căruia nu eziți, nu crâcnești. Ci numai muncești precum îți arată. Și-apoi îți pretinde, întemeiat. Ca să iasă treaba vrednică deplin. Cu aplauze lungi încununată pe merit. Simfonia cu orgă, a lu' Camille Saint-Saëns, dovadă elocventă. Un juvaier francez și universal. Tălmăcită dibaci, strălucit, onorant. Pe măsură, indiscutabil. Efort cu folos, într-un scop frumos. Amplu, nu ușor, însă maiestuos...

În fine, Răzvan n-a stat nici el de pomană ca sol. Mănuind cetera veche alert, precis, viguros. După obicei. Bisu', paganinian, în format isteț improvizat pe loc, pur și simplu uimind. Definitiv cucerind. Chiar extaziind unanim. Abia aștept să-l reaud și în altă parte. Cu ochii pe el în permanență voi fi, sigur că satisfacții întotdeauna din abundență va oferi...

Fuse Paganini?

Da, fu Paganini. La nivel înalt. Chiar foarte înalt. Fincă Răzvan Stoica i-a cântat acestuia, la Ploiești, un concert la superlativ. Antologic, memorabil, impecabil, admirabil. Avui ferice imbold când am decis să merg la filarmonica urbei. Spre a-l revedea, reauzi pe acest tânăr violonist care-aduce fală României pe mapamond. Are rară măiestrie pe strune. Virtuozitate aparte. Dăruire profundă miilor de note, cel puțin în cazul de față. Strânse-n minte impresionant. Și oferite cu entuziasm și pricepere fără limite. Întru satisfacția enormă de la sfârșit și ropotele de aplauze clar meritate pentru prestația sa...

Am fost atent peste poate, doar-doar oi simți vreo ezitare, eroare. Ceva disonant, defazat, nepotrivit nuanțat. Mai ales c-a și dirijat. Ei bine, nimic, oameni buni. Totul a mers grozav. A ținut orchestra-n mână la fix, i-a transmis energie din plin, a condus-o după nevoi și i-a stat în față cu cinste. Și cu onoare pentru nemuritorul italian. Dovadă, lucru arareori întâmplat, toți instrumentiștii au aplaudat cu noi laolaltă, îmbelșugat. Răzvan cel subțirel ca tras prin inel s-a arătat valoros realmente. Mănuind cetera veche, celebră cu repeziciune și subtilitate uimitoare. C-ar fi benefice oricărui ansamblu simfonic de vârf de pe glob. Așa că trebuie să-i transmit directorului Vlad Mateescu că a făcut bucurie mare celor aflați în sală, c-un așa invitat. Și sărbătoare adevărată

(Credit foto: <https://www.facebook.com/filarmonicaploiesti/photos>)

fuse la instituția de dânsu' condusă, în seara aceea. O reitera și-n stagiunea de față evenimentul? Pandemia decide, neîndoios...

EUROPA FĂRĂ CĂRBUNE - Opțiuni dar și strategii -

Diplomația economică în general cu ramura principală, aceea a diplomației energetice, are de rezolvat până la nivelul anului 2030 sau 2035 după unii specialiști ai sectorului, problema decarbonizării Europei. În legătură cu acest aspect aş aduce aminte două teme complexe ce răzbat cu preponderență în mai toate conferințele cu tematică energetică, surse fosile și regenerabile etc., dar și în articolele cu tentă economică în general, energetică în special și anume:

1. dependența energetică față de Rusia,
2. diversificarea surselor și resurselor energetice, precum și a tehnologiilor;

Din aprecierile specialiștilor în geostrategie, în energie, geopoliticieni și nu numai se conturează ideea că o înțelegere între Rusia și Uniunea Europeană sub cheia de boltă atotcuprinzătoare a Energiei ar putea deveni o chestiune axiomatică chiar pe fondul celor două versante ale abordării punctuale, adică în vreme ce Rusia are de partea sa cvasidependența energetică a UE, pe de altă parte Europa are de partea sa un instrument tot la fel de important și de care trebuie ținut seama acela al diversificării surselor de aprovizionare.

Statisticile par să pună Europa „la colț” cu toate că reducerea cererii interne, iar Comisia Europeană prevede că mix-ul importurilor sale nu se va schimba substanțial pentru următorii 40 de ani dată fiind sărăcirea resurselor țărilor membre. Cu alte cuvinte, creșterea producției de energie din surse regenerabile, creștere care trebuie susținută, vorbim împreună cu biomasele, cam 50% din necesarul european de energie până la nivelul anului 2050 va reuși poate să compenseze căderea de producție a energiei obținută din surse fosile, mai cu seamă cu renunțarea definitivă la cărbune. Evident, toate acestea în favoarea Rusiei care nu domină numai gazele naturale europene ci și petrolul știut fiind că 35% din importul Europei provine de la Moscova. Nu trebuie să uităm că în prezent Europa importa 85% din necesarul de țiței, 15% fiind asigurat de resursele țărilor membre însele. Privind cu atenție aceste cifre este ușor să ne dăm seama că situația Europei, din punct de vedere resurse energetice, nu-i deloc roză. Mulți analiști printre care și Ceps (Centrul European de Studii Politice) Bruxelles au concordat asupra ideii comune cum că Rusia este mai dependentă de cei 17 mld euro ce provin din exporturile de gaze naturale către Europa decât Uniunea Europeană față de furnitura respectivă. Adică, altfel vorbind, Rusia nu are un alt client care să preia întreaga cantitate de gaze destinate Europei lipsindu-i infrastructura energetică pentru a putea accede la piețele asiatice. Acordul pe o perioadă de 30 de ani între China și Rusia pentru furnizare de gaze naturale are la bază construirea gazoductului Power to Siberia prin intermediul căruia s-ar furniza către China circa 38 mld mc anual, gazoduct care nu va fi utilizabil înainte de 2019. Bruxelles are deja un portofoliu important de posibili furnizori de gaze naturale care ar putea substitui importurile provenite din Rusia. Și nu ar fi primul caz când un importator de energie ar fi înlocuit cu o anume rapiditate; un exemplu ar fi petrolul libian asigurând la vremea respectivă 10% din necesarul european, la care s-a renunțat imediat.

Mergând mai departe cu generalizarea, contrar conceptului filosofic cunoscut, se vede cu claritate capacitatea de influență a Uniunii Europene, influență bazată pe diplomația energetică, pe o geopolitică adecvată, ambele vizavi de Rusia în ceea ce privește sursele de import de resurse energetice și, de aici, necesitatea cultivării idealului comercial al diversificării acestor surse.

De fapt, privind cu determinare tehnica și nu numai către dezvoltarea infrastructurii energetice actuale, către potențialul furnizorilor cunoscuți și la stabilitatea politică a acestora, la competiția dintre țările producătoare, precum și la competiția dintre țările însetate de energie se poate naște întrebarea de câtă nevoie ar avea Europa de resursele Rusiei? Pentru ca întrebarea să aibă piedestal de neclintit s-ar putea aminti că țări precum Qatar ca primul loc în lume la exporturi de GPL, Arabia Saudita cu o cincime din rezervele mondiale de petrol și lista poate continua, sunt adevărați concurenți ai Rusiei. Se știe ca UE are și a dezvoltat relații politice stabile și sigure cu cele două țări importând constant cam aceeași cantitate de gaze, 7-8% din întregul necesar. La fel și pentru bună parte din petrolul utilizat în ultimii ani. O creștere a importurilor de gaze și petrol de la țările din Golf ar putea crea presiune pe Gazprom pentru a proceda la reduceri de prețuri, la reducerea prețului petrolului, preț la care gigantul rus ține cu parcimonie. Ar merita amintită aici, numai ca exemplu, diminuarea prețului practicat de Gazprom pentru petrolul vândut Greciei.

Să nu uităm de noul actor de pe piața de resurse, Iran, țară care ar putea influența în manieră semnificativă cadrul economic, comercial și nu numai al importurilor energetice europene.

Ca o posibilă concluzie aparentă UE trebuie finalmente să înțeleagă și să accepte că propria politică energetică nu mai poate fi construită ca element complementar pentru alte obiective și nici subordonată altor interese singulare ale diferitelor state membre. Cu ceva timp în urmă, când încă în Anglia nu se punea problema referendumului, Marea Britanie pune și susținea problema ca Uniunea Europeană să aibă o politică energetică pragmatică, o politică capabilă să dea răspuns imediat la cele două abordări din subtitlul acestui articol.

În ceea ce privește decarbonizarea Europei îmi vine în minte Centrala pe „cărbune curat” de la Civitavecchia, localitate de lângă Roma, centrală care folosește antracit adus din sudul Africii. A daug faptul că producerea de energie electrică într-o astfel de instalație respectă cu sfințenie toți parametrii de mediu impuși de Europa, dar și cei adoptați la Conferința de la Paris.

Ioan Corneliu Dinu,

Consilier Observator la Comitetul National Roman al Consiliului Mondial de Energie

de Marian Chirulescu

NOIEMBRIE

- * noiembrie – Începe domnia lui Șerban Cantacuzino în Țara Românească (1678-1688)
- * noiembrie – Începe să funcționeze Tribunalul de Întâia Cercetare din Ploiești (1833)
- * noiembrie – Se înființează Societatea muzicală „Lyra Prahovei”, prima societate corală de amatori din Ploiești (1879)
- * noiembrie – 50 de ani de la moartea arhivistului Dumitru Mândroceanu (1913-1970)
- * noiembrie – Moare poetul Florea Voican (1945)
- * 01.11 – 520 ani de la nașterea sculptorului Benvenuto Cellini (1500-1571)
- * 01.11 – 500 de ani de la descoperirea Strâmtoarei „Magellan” de către navigatorul ce i-a dat numele (1520)
- * 01.11 – 175 de ani de la nașterea medicului Nicolae Garofild (1845) și 120 de ani de la moartea sa (17.02.1900)
- * 01.11 – Este sfințită Biserica Romano-Catolică din Ploiești (1864)
- * 01.11 – Se naște sculptorul Dimitrie Paciurea (1873-1932)
- * 01/13.11 – Se naște învățătoarea Ecaterina Iorga, soția savantului N. Iorga (1878-1941)
- * 01.11 – Se inaugurează Școala Română din Roma, azi Academia di Roma (1922)
- * 01.11 – Se inaugurează Societatea de Radiodifuziune Română (1928)
- * 01.11 – Se naște poetul Vasile Nicolescu (1929, com. Podenii Vechi, Prahova - 1990)
- * 01.11 – Se naște poetul George Boitor (1934-1976, Ploiești)
- * 01.11 – Actul de constituire a Orchestrei Simfonice Ploiești (azi, Filarmonica „Paul Constantinescu”) (1952). Primul concert pe 18 decembrie.
- * 01.11 – Se naște dr. în jurnalism și scriitoarea Daniela Zeca-Buzura (1966, Scăieni, jud. Prahova)
- * 01.11 – la ființă Uniunea Europeană, în urma Tratatului de la Maastricht (1993)
- * 02.11 – 255 de ani de când Maria Tereza a ridicat Transilvania la statutul de „mare principat”, ca provincie nesupusă altui regat (1765)
- * 02.11 – Izbucnește războala condusă de Horea, Cloșca și Crișan (1784)
- * 02.11 – Se naște poeta Iulia Hasdeu (1869-1888)
- * 02.11 – Se naște scriitorul Laurențiu Fulga (1916, sat Fulga de Jos, Prahova - 1984)
- * 02.11 – 70 de ani de la moartea dramaturgului George Bernard Shaw (1856-1950)
- * 02.11 – 65 de ani de la nașterea poetului Emil Mușat (1955, Vălenii de Munte)
- * 03/15.11 – Se înființează Gimnaziul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești (1864)
- * 03.11 – S-a născut avocatul Panait Gh. Cantilli (1866, Ploiești - 1956)
- * 03.11 – 50 de ani de la moartea acad., dr. în medicină Ștefan Gh. I. Nicolau (1874, Ploiești - 1970)
- * 04.11 – 150 de ani de la moartea scriitorului Lautréamont (1846-1870)
- * 04.11 – 120 de ani de la nașterea omului politic Lucrețiu Pătrășcanu (1900-1954)
- * 04.11 – 50 de ani de la moartea scriitorului Tudor Mușatescu (1903-1970)
- * 04.11 – Se naște filologul Aurel Nicolescu (1919, Câmpina - 1978)
- * 04.11 – 65 de ani de la nașterea sculptorului Alfred Dumitriu (1955)
- * 05.11 – 140 de ani de la nașterea prozatorului Mihail Sadoveanu (1880-1961)
- * 05.11 – 115 ani de la nașterea istoricului prof. Nicolae Simache (1905, com. Cosminele, Prahova - 1972, Ploiești)
- * 05.11 – Se naște prof. univ. dr. în matematici Ioan Tomescu (n. 1942, Ploiești), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- * 05.11 – 65 de ani de la moartea pictorului Maurice Utrillo (1883-1955)
- * 05-25.11 – Se înființează „Pinacoteca” sau Muzeul de Arte Frumoase Ploiești (1931)
- * 05.11 – 50 de ani de când la Vatican a fost introdus serviciul divin în limba națională a fiecărei comunități catolice (1970)
- * 06.11 – 140 de ani de la nașterea scriitorului Robert Musil (1880-1942)
- * 06/19.11 – S-a născut ing. aviator, inventatorul Aurel Vlaicu (1882-1913, com. Bănești, Ph.)
- * 06.11 – 115 ani de la nașterea poetului Simion Stolnicu (1905, com. Puchenii Moșneni, Prahova - 1966, sat Gura Beliei, Prahova)
- * 06.11 – Se naște scriitorul Constantin Popescu-Berca (1919-2008)
- * 06.11 – Se naște criticul și istoricul literar Alex. Ștefănescu (1947)
- * 06.11 – Se naște scriitoarea și prof. de română Viorica Răduță (1951)
- * 07/20.11 – 110 ani de la moartea scriitorului Lev Nikolaevici Tolstoi (1828-1910)
- * 07.11 – Se naște ziaristul Dumitru Cârstea (n. 1940, com. Bălțești, Prahova.)
- * 08.11 – Se deschide Muzeul Luvru (1793, Paris)
- * 08.11 – 160 de ani de la nașterea graficienei Maria Rodica Zăgănescu (1860,

- Filipești de Târg - 1929, Ploiești)
- * 08.11 – 130 de ani de la moartea compozitorului César Frank (1822-1890)
- * 08.11 – A luat ființă Societatea pentru învățătura poporului român (București, 1866). Pe 12 dec. Aluat ființă Secțiunea de Prahova, la Ploiești.
- * 08.11 – 85 de ani de la nașterea actorului Alain Delon (1935)
- * 08.11 – Se naște geograful Gabriel Mihail Stoian (n. 1937, Ploiești)
- * 09.11 – 690 de ani de la bătălia de la Posada dintre Basarab I și armata maghiară (1330)
- * 09.11 – Se naște scriitorul Alexandru (Sandu) Anastasescu (1924-1988, Ploiești)
- * 09.11 – Se naște regizorul Lucian Pintilie (1933 – 2019)
- * 09.11 – Se naște prof. univ. dr. ing. Vasile Mihai Gh. Baltac (1940, Ploiești)
- * 09.11 – Se naște, la Ploiești, Vasile Cosarek, fotbalist de marcă (mijlocas) al echipei „Petrolul” Ploiești, unde și debutează, în 1966, ca junior. (1951)
- * 10.11 – Ziua Mondială a Științei pentru Pace și Dezvoltare (declarată de UNESCO)
- * 10.11 – Se naște pastorul Martin Luther (1483-1546)
- * 10/23.11 – 135 de ani de la nașterea dr. docent în istorie Nicolae A. Constantinescu (1885, com. Scorțeni, Prahova - 1971)
- * 10.11 – 125 de ani de la moartea prozatorului Alexandru Odobescu (1834-1895)
- * 10.11 – La Ploiești, se inaugurează bustul „I.L. Caragiale”, operă a Letiției Ignat (1935)
- * 10.11 – 70 de ani de la nașterea poetului Ioan Flora (1950) și 15 ani de la moartea sa (03.02.2005)
- * 10.11 – Se naște managerul Sebastian Ghiță (1978, Ploiești)
- * 11.11 – 165 de ani de la moartea filosofului Søren Kierkegaard (1813-1855)
- * 11.11 – La ora 11,00 se încheie Primul Război Mondial (1918)
- * 11.11 – Se naște profesorul și omul de cultură Mihail Vulpescu (1926, sat Râncezi-Nucșoara, Prahova - 2012, Ploiești)
- * 11.11 – Se naște scriitorul ing. Geo Olteanu (1927-2010, Ploiești)
- * 11.11 – Se naște profesorul Petre Năchilă (1950)
- * 12.11 – 180 de ani de la nașterea sculptorului Auguste Rodin (1840-1917)
- * 12.11 – 105 de ani de la nașterea criticului literar (seminologie literară) Roland Barthes (1915) și 40 de ani de la moartea sa (26.03.1980)
- * 12.11 – 75 de ani de la nașterea arheologului Nina Grigore (1945, com. Valea Călugărească, Prahova)
- * 12.11 – 70 de ani de la nașterea scriitorului Mircea Nedelciu (1950-1999)
- * 12.11 – Se naște gimnasta Nadia Elena Comănescu (1961)
- * 12.11 – Se naște conf. univ. dr. ing. Dragoș Zisopol (1967, Câmpina)
- * 13.11 – 170 de ani de la nașterea scriitorului Robert Luis Stevenson (1850-1894)
- * 13.11 – 135 de ani de la premiera comediei „O scrisoare pierdută” de I.L. Caragiale, la Teatrul Național din București (1884)
- * 13/26.11 – Se naște scriitorul Eugen Ionescu (1909-1994)
- * 14.11 – 180 de ani de la nașterea pictorului Claude Monet (1840-1926)
- * 14.11 – 155 de ani de la nașterea scriitorului Constantin Stere (1854-1936, com. Bucov, Prahova)
- * 14.11 – Se naște poetul Benjamin Fundoianu (1898-1944)
- * 14.11 – Dobrogea redevine parte a României, după Războiul de Independență (1878)
- * 14.11 – Se naște publicistul av. Ion Tr. Șovăială (1952, sat Provița de Jos, Prahova-2013)
- * 15.11 – 175 de ani de la nașterea filosofului Vasile Conta (1845-1882)
- * 15.11 – Se naște scriitoarea franceză de origine română Anna Elisabeth de Noailles (1876-1933)
- * 15/28.11 – Provincia Bucovina se reunește cu patria-mamă, România (1918)
- * 15.11 – Se naște dr. în economie Iulian Văcărel (1928, Vălenii de Munte)
- * 16.11 – Este fondat organismul internațional UNESCO (1945)
- * 16.11 – Ziua Mondială a Filosofiei (UNESCO). Ziua Internațională pentru Toleranță (UNESCO)
- * 16/28.11 – 140 de ani de la nașterea scriitorului Aleksandr Blok (1880-1921)
- * 16.11 – Se naște sculptorul Gheorghe Damian (1901, com. Șoimari, Prahova)
- * 16.11 – Se naște poetul Constantin Popescu-Berca (1919-2008)
- * 16.11 – Se naște ziaristul Ion Cristoiu (1948)
- * 16.11 – 40 de ani de când s-a deschis prima linie a metroului bucureștean (1979)
- * 17.11 – 230 de ani de la nașterea matematicianului August Ferdinand Möbius (1790-1868)
- * 17.11 – Se inaugurează Canalul Suez (Egipt, 1869)
- * 18.11 – În urmă cu 200 de ani, comandantul Nathaniel Palmer descoperă Antarctica (1820)

- * 18.11 – 150 de ani de la nașterea compozitorului și pianistului Ignaci Paderevski (1860-1941)
- * 18.11 – Se naște pictorul Corneliu Baba (1906-1997)
- * 18.11 – Se naște artistul plastic și criticul de artă Camilian Demetrescu (1924, Bușteni)
- * 19.11 – Prima atestare documentară a Castelului Bran (1377)
- * 19.11 – S-a născut filosoful și criticul literar Benedetto Croce (1866-1952)
- * 19.11 – Se naște biochimistul George Emil Palade, laureat al Premiului Nobel (1912-2008)
- * 19.11 – Se naște maestrul emerit al sportului Mihai Ionescu (1936-2011, Ploiești)
- * 19.11 – Se naște profesorul de istorie și publicistul Traian D. Lazăr (1941)
- * 19.11 – Se naște muzeografa și publicista Iulia Stănescu-Hagiu (n. 1943), cu activitate în Ploiești)
- * 19.11 – Se naște actrița Raluca Zamfirescu (1952)
- * 20.11 – Ziua Universală a Copilului (declarată de UNICEF)
- * 20.11 – Se naște pictorul Ovidiu Paștina (1934-7.11.2020, Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești)
- * 20.11/01.12 – S-a născut matematicianul N.I. Lobacevski (1792-1856)
- * 20.11 – Se naște prof. Ecaterina C. Al. Homorăceanu Stoenescu (1852, Vălenii de Munte – m.?)
- * 20.11 – S-a născut actorul Nicolae Praidă (1933-2008), fost actor la teatrul ploieștean
- * 20.11 – Se naște prozatorul Stelian Tăbăraș (1939, com. Secăria, Prahova - 2009)
- * 21.11 – Ziua Mondială a Televiziunii
- * 21.11 – Se naște filosoful iluminist Voltaire (1694-1778)
- * 21.11 – Se naște serdarul și omul politic Constantin Bălcescu (1813, Urlați – 1902)
- * 21.11 – Se naște memorialistul Ioan Dem Petrescu (1818, Vălenii de Munte – 1903)
- * 21.11 – Thomas Edison anunță invenția sa: fonograful, o mașină care înregistra sunete (1877)
- * 21.11 – 125 de ani de la nașterea tenorului Traian Grozăvescu (1895-1927)
- * 21.11/04.12 – Se naște dr. ing. chimist și omul de cultură Nicolae Carol Debie (1904-1992, Ploiești, Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești, post-mortem)
- * 21.11 – Se naște prof. univ. dr. în teologie preot Constantin Galeriu (1918-2003)
- * 21.11 – Se naște preotul Mihai Marin Băzăvan (1951, Ploiești)
- * 21.11 – Se naște profesorul de istorie Ion C. Petrescu (1954)
- * 21.11 – Se naște pictorul și poetul Filip Köllö (1956, Ploiești - 2018, Ploiești)
- * 22.11 – Prima mențiune documentară a existenței țiteiului în Țara Românească, prin „Hotărnicia” dată de domnitorul Neagoe Basarab satului Secăreni, din comuna Țintea de azi (1517)
- * 22.11 – Se naște scriitorul Virgiliu Monda (1898, Ploiești - 1991)
- * 22.11 – Se naște compozitorul Benjamin Britten (1913-1976)
- * 22.11 – 75 de ani de la nașterea scriitorului Nicolae Mateescu (1945, com. Valea Călugărească, Prahova - 2016)
- * 23.11 – 115 ani de la nașterea criticului literar și de artă Petru Comarnescu (1905) și 50 de ani de la moartea sa (27.11.1970)
- * 23.11/06.12 – Trupele germane ocupă Ploieștii în Primul Război Mondial (1916)
- * 23.11 – 100 de ani de la nașterea poetului Paul Celan (1920) și 50 de ani de la moartea sa (01.05.1970)
- * 23.11 – S-a născut prof. de matematică Mihai Răileanu (1939-1995, Ploiești)
- * 23.11 – Se naște scriitorul Anton Tănăsescu (1941-1994, Ploiești)
- * 23.11 – Se naște actrița Roxana Cihulescu (1978, Sinaia)
- * 24.11 – Se naște filosoful Benedictus (Baruch) Spinoza (1632-1677)
- * 24.11 – 100 de ani de la moartea poetului Alexandru Macedonski (1854-1920)
- * 25.11 – Ziua Internațională pentru Eliminarea Violenței Impotriva Femeilor
- * 25.11 – 175 de ani de la nașterea scriitorului José Maria de Eça de Queiroz (1845) și 120 ani de la moartea sa (16.08.1900)
- * 25.11 – 135 de ani de la moartea poetului Grigore Alexandrescu (1814-1885)
- * 25.11 – 105 ani de la nașterea prozatorului Marin V. Cucu (1915, com. Comurile, jud. Prahova)
- * 26.11 – 165 de ani de la moartea scriitorului Adam Mickiewicz (1798-1855)
- * 26.11 – În New York City, este pus în funcțiune primul tramvai din lume (1832).
- * 26.11 – Se naște eseista și traducătoarea Lucreția Ieremia (1898, Ploiești - m.?)
- * 26.11 – 50 de ani de la moartea criticului literar și poetului Vladimir Streinu (1902-1970)
- * 26.11 – Se inaugurează Palatul Justiției din Ploiești (1933)

- * 26.11 – Se naște dr. în istorie Sergiu I. Columbeanu (1934, Ploiești)
- * 26.11 – Se naște canotorul Ivan Patzaichin (1949)
- * 27.11 – 125 de ani de la moartea scriitorului Alexandre Dumas-fiul (1824-1895)
- * 27.11/10.12 – Se naște biologul Grigore Antipa (1867-1944)
- * 27.11 – 100 de ani de la nașterea istoricului militar Constantin I. Nicolae (1920, com. Șirna – 2005, com. Tinosu, Prahova)
- * 27.11 – Se naște scriitorul Nicolae Costea-Teleajen (1938, sat Malu Vână, Prahova)
- * 27.11 – Se naște criticul și istoricul literar Nicolae Manolescu (1939)
- * 27.11 – 80 de ani de la moartea economistului și omului politic Virgil Madgearu (1887-1940)
- * 27.11 – Se naște scriitoarea și criticul literar Irina Petraș (1947)
- * 27.11 – Se naște regizorul Mihai Vasile (1951)
- * 28.11 – 335 de ani de la moartea sculptorului G. L. Bernini (1598-1680)
- * 28.11 – Se naște pictorul și poetul William Blake (1757-1827)
- * 28.11 – 200 de ani de la nașterea filosofului Friedrich Engels (1820) și 125 de ani de la moartea sa (05.08.1895)
- * 28.11 – 135 de ani de la nașterea scriitorului Liviu Rebreanu (1885-1944)
- * 28.11 – 140 de ani de la nașterea istoricului și dr. în Drept Andrei I. Rădulescu (1880, com. Chiojdeanca, Prahova - 1959, București)
- * 28.11 – 135 de ani de la nașterea scriitorului Liviu Rebreanu (1885-1944)
- * 28.11 – Se naște dramaturgul Dan Tărchiță (1923, sat Buștenari, Prahova)
- * 28.11 – Se naște soprana Mariana Nicolescu (1948)
- * 29.11 – 140 de ani de la nașterea scriitorului N.D. Cocea (1880-1949)
- * 29.11 – Se naște scriitoarea Lucia Demetrius (1910-1992)
- * 29.11 – 80 de ani de la moartea savantului Nicolae Iorga (1871-1940, com. Strejnic, jud. Prahova) (Enciclopedia Britanică dă ca dată 28.11.1940)
- * 30.11 – 185 de ani de la nașterea scriitorului Mark Twain (1835) și 110 ani de la moartea sa (21.04.1910)
- * 30.11 – Se naște profesorul Nicolae Crapellianu (1843-m.?, Ploiești)
- * 30.11 – 105 ani de la nașterea criticului muzical Mircea Brucăr (1915-1993)
- * 30.11 – Se naște criticul literar Paul Zarifopol (1874-1934)
- * 30.11 – 120 de ani de la moartea scriitorului Oscar Wilde (1854-1900)
- * 30.11 – 85 de ani de la moartea scriitorului Fernando A. N. Pessoa (1888-1935)
- * 30.11 – Se inaugurează festiv, la Ploiești, Monumentul ecvestru al voievodului Mihai Viteazul, în piața omonimă din Bv. Republicii (1997)

CUPRINS

- Editorial, *Gelu Nicolae Ionescu* – c. 1
- Manuscrisele sârbești ale lui Nichita Stănescu (2), *Eugen Simion* – p.1
- Cum l-am contrariat pe un critic literar sobru (2), *Alex Ștefănescu* – p.2
- Galeria marilor epigramiști: Victor Macarevici (III), *C. Tudorache* – p.3
- Răsfiori și comentarii, *Constantin Tudorache* – p.4
- Note de lector, *Constantin Tudorache* – p.5
- Aforisme, *Nicolae Mareș*; Scutuți-ne de demonstrații, *Didier Nordon* – p.6
- Republica de la Ploiești (VII), *Ion Ștefan Baicu* – p.7
- Gheorghe Țițeica (IV), *Elena Dobrescu*; Lucrețiu Pătrășcanu, 120 de ani de la naștere, *I. Șt. Baicu* - p.8
- Correspondența poetului Grigore Arbore cu Basarab Nicolescu, *Traian D. Lazăr* – p.9
- De la Casa Hagi Prodan, la Casa de tâgoveț...; *Emilia Luchian* – p.10
- Cuvintele inimii (II), *Corneliu Șerban* – p.11
- Centenar profesor Gheorghe C. Ionescu (2); *Al. I. Bădulescu* – p.12
- Luca Elefterescu, un prefect preocupat... (VIII), *Cătălin Dobrescu*; Spațiul geometric și alte neumărate spații, *Olimpia Iorga-Popescu* – p.13
- Ioan Enescu - un preot rămas... (IV), *C.Dobrescu* – p.14
- Istorici ploieșteni de azi; *Traian D. Lazăr* – p.15
- L-----, *Cătălin Dobrescu* – p.16
- Ioan Enescu - un preot rămas în memoria locuitorilor din Loloiasca (II), *C.Dobrescu* – p.17
- 80 de ani de la trecerea în veșnicie a marelui istoric român (I), *Nicolae Mareș* – p.18
- Postdecembrie, *Mohao Tudor* – p.19
- Căsătoria lui Radu D. Rosetti cu Marioara A. Naumescu, *Alexandru H. Popa* – p.20
- Muzica zilelor noastre, *Adrian Simeanu* – p.21
- Porția de energie: Criza și iar Criza; *Ioan Corneliu Dinu* – p.22
- Evenimente culturale – p.23-24
- Mozaic – C. 2, 3

Campionatul feminin al R. P. R. pe 1951

de Constantin Marin

Între 27 septembrie și 24 octombrie 1951, s-a desfășurat la Complexul sportiv de la Poiana Stalin [Poiana Brașov – n.n.], finala Campionatului feminin de șah al R.P.R. pe anul 1951. La turneul final au luat parte patru clasate în semifinalele care au avut loc în luna august la București, Cluj și Galați, plus primele opt clasate în campionatul de anul trecut, cărora li s-a adăugat campioana departamentală pe 1951, Elena Graboviețchi. Astfel, campionatul a reunit pe cele mai bune șahiste din țară, dând loc unei lupte sportive deosebit de interesante. Campionatul s-a desfășurat în condiții optime de organizare, fiind, totodată, cel mai tare concurs feminin ce s-a disputat până acum în țara noastră.

Titlul de campioană a R.P.R. pe 1951 a revenit, pe merit, tinerei reprezentante a Științei Cluj, Maria Albuleț. Ea a obținut un rezultat foarte bun, reușind să rămână neînvingă, până la sfârșit. Posedând cunoștințe teoretice destul de avansate, noua campioană a prestat un joc combinativ și a luptat cu multă dârzenie, fără să desconsidere pe nici una dintre concurențe, chiar dintre cele mai slabe.

Pe locul doi s-a clasat campioana Capitalei pe 1950 și 1951, Margareta Andreescu, care a fost tot timpul cea mai serioasă concurență la primul loc. Margareta Andreescu este o jucătoare foarte talentată și are multe cunoștințe teoretice, dar joacă prea timid unele partide, în care o tactică mai agresivă ar fi mai indicată.

Campioana de anul trecut, Yolanda Szathmary, nu s-a putut clasa de data aceasta decât pe locul trei. Szathmary este

o jucătoare foarte experimentată, cu suficiente cunoștințe teoretice, dar care joacă mult prea pasiv, în special împotriva jucătoarelor mai slabe, de la care a suferit înfrângeri neașteptate.

La lupta pentru primele locuri au mai luat parte și Tarapanov, iar până la jumătatea concursului, Luția și Pentek. Primele două sunt jucătoare destul de experimentate și credem că pot obține rezultate și mai bune. Pentek este foarte talentată și a obținut un rezultat destul de bun, mai ales dacă ținem seama de faptul că joacă șah numai de un an. O surpriză au fost rezultatele slabe ale campioanei departamentale Elena Graboviețchi și a Eugeniei Popa, de la care se putea aștepta mai mult. În general, finala campionatului feminin de șah pe 1951 a arătat că jucătoarele noastre sunt în plin progres, în special datorită faptului că și-au dat seama de necesitatea studiului teoriei.

Iată ordinea jucătoarelor, la finalul acestui campionat:

1. Maria Albuleț – 15,5 puncte (din 19), campioană a R.P.R. pe anul 1951;
2. Margareta Andreescu – 14 puncte ;
3. Yolanda Szathmary – 13,5 puncte ;
- 4–6. Lidia Haberman, Pentek și Maria Tarapanov – 12.

MUZEUL MEMORIAL „ALEXANDRU VLAHUȚĂ” – Creativitate și prietenie

de Elena Trifan

Pe șoseaua națională Ploiești-Focșani, la km. 164, în localitatea Dragosloveni, după ce treci de statuia generalului rus Suvorov, pe partea stângă, un indicator te anunță că în apropiere se află Muzeul Memorial „Alexandru Vlahuță”. O primă întrebare care îți apare în minte este ce caută Vlahuță aici, de vreme ce el s-a născut în localitatea Pleșești, fostul județ Tutova (actualul județ Vaslui), localitate care astăzi îi poartă numele.

Dacă mergi în satul natal al acestuia, locuitorii îți indică numai un loc de pe deal, numit „Râpa cu Perj,” unde odinioară s-a aflat casa natală a scriitorului, din care astăzi nu se mai păstrează nimic. În schimb, poți vizita cele 2 monumente din localitate, ridicate în memoria lui, care îți atrag atenția, în primul rând, prin ochii săi mari, visători, inteligenți.

Tot în amintirea lui, Mănăstirea cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” și „Nașterea Maicii Domnului,” din apropiere a primit și numele „Alexandru Vlahuță”, fapt mai puțin obișnuit în țara noastră.

Dar să revenim la Muzeul Memorial din Dragosloveni, Vrancea, unde am fost întâmpinați cu multă amabilitate de către doamna muzeograf Valentina Porumb, care ne-a expus cu generozitate și cu o dicție ireproșabilă din cunoștințele dumneai bogate și bine documentate despre locul în care ne aflăm. Acestea au fost completate cu propriile observații și cu informația cuprinsă în cartea „Alexandru Vlahuță și Dragoslovenii”, scrisă de către prof.dr. Horia Dumitrescu, de

fapt, un adevărat studiu monografic al vieții și activității prozatorului, poetului și publicistului Alexandru Vlahuță.

Este o casă distinsă, cochetă și elegantă, cu parter și etaj, cu pereții și balcoane de culoare albă. Un spor de vitalitate și de frumusețe este conferit și de tufele de glicină care se înalță verzi, cu flori albastre sau violet, pe una din fațade.

Privită de la exterior, casa îți creează impresia de suspendare în aer, de plutire fină și elegantă, ceea ce a îndreptățit-o pe Cella Delavrancea să spună că „plutea ca o rândunică în lumina dulce a dealurilor moldovenești”. (Horia Dumitrescu, 2011: pag. 165)

În fața casei se află statuia-bust a scriitorului, situată pe un soclu de culoare albă, ca și exteriorul casei, ceea ce sporește impresia de eleganță, luminozitate, armonie.

Pe un perete de la intrare este fixat un medalion cu numele și chipul lui Vlahuță și perioada în care a trăit, 5 septembrie 1858 – 19 noiembrie 1919.

Alexandru Vlahuță s-a stabilit aici în anul 1905, ca urmare a mariajului cu Alexandrina Ruxandra Gîlcă, fiica unui mic proprietar, căreia părinții îi dăruiseră de zestre casa devenită astăzi muzeu și o suprafață consistentă de viță-de-vie.

Aici au locuit împreună până la data de 21 noiembrie în anul 1916, când România a intrat în Primul Război Mondial și au fost nevoiți să plece în bejenie la Bârlad și la Iași.

TÂRGUL MEȘTEȘUGURILOR TRADIȚIONALE, EDIȚIA A IV-A, PLOIEȘTI, 2020

de Elena Trifan

În zilele de 16-17-18 octombrie Consiliul Județean Prahova și Centrul Județean de Cultură Prahova au organizat cea de-a IV-a ediție a Târgului Meșteșugurilor Tradiționale.

Acesta s-a desfășurat pe esplanada Palatului Culturii din Ploiești și a constat din expoziții, demonstrații și momente artistice.

În urma unei selecții riguroase au fost promovați meșteșugari din județele Suceava, Iași, Neamț, Galați, Buzău, Cluj, Brașov, Prahova, Dâmbovița, Vâlcea.

Florin Cramariuc, huțul din Șcheia, Suceava, președintele Asociației Meșterilor Populari din România, și soția dumnealui Lăcrămioara s-au specializat în prelucrarea lemnului, meșteșug pe care dumnealui l-a învățat de la bunicul și soția sa, de la școală.

La taraba cu obiecte frumos lucrate, părea un dac sau un mag albit de zile grație costumului pe care l-a îmbrăcat: cizme negre, ȋtari albi, cămașă albă, bundă albă, cusută cu motive florale, care se completau cu barba de culoare albă; căciulă neagră, croită în stilul comanacului dacilor.

Și-a construit și mobilat singur casa din lemn. La Ploiești a expus obiecte de uz casnic: linguri, polonice, scășite de usturoi, lăzi de zestre, furci de tors; obiecte de cult religioase: cruci, mobilier bisericesc.

Este specializat și în confecționarea de baltage despre care ne-a ținut o adevărată lecție. Astfel, am aflat că baltagele sunt de trei categorii: de flăcău, de om ȋnsurat și de văduvoi. Dumnealui a adus la expoziție baltage de om ȋnsurat care au ȋncrustații pe coadă. Aceleași ȋncrustații sunt cusute și la mânecă și la gulerul cămășii și dau statutul bărbatului.

Baltagele de ceremonie sunt din bronz sau din oțel forjat. Despre baltagul sadovenian ne-a spus că avea coada mai scurtă și se purta la brâu. Și-a adaptat oferta la cererea pieței și confecționează și obiecte de podoabă feminine: cercei, măștișoare, ace de păr.

Marian Viorel (Fălticeni, Suceava) când avea vârsta de 33 de ani a ȋnceput să sculpteze în lemn, la sugestia unui prieten care l-a ajutat și să se inițieze.

Realizează din lemn de plop, cireș, arin, nuc, paltin, tei, obiecte de uz casnic și religios, cu o simbolistică foarte bogată: dragobetele (iubirea), soarele (cercul vieții), șarpele (pământul, spiritul protector al casei), peștele (apa), cocoșul (speranța), vulturul (puterea), păunul (fericirea), spicul de grâu (belșugul), apa (sursa vieții), bradul stilizat, geometrizat (pomul vieții), stâlpul cerdacului (coloana vieții), crucea (creștinătatea), serafimul (ȋngerul cu 6 aripi), coarne de berbec (curaj și virilitate), soarele cu cele 12 raze (cele 12 luni ale anului, trecerea continuă a timpului.)

A participat la târg îmbrăcat într-un frumos costum popular, specific zonei din care provine, alcătuit din cizme, ȋtari, cămeșă (cămașă), boandă (bundă), pălărie.

Valentina Uhrenciuc, profesor de limba română, din județul Iași, încă din tinerețe și-a completat munca la clasă cu orice fel de lucru manual: goblen, broderii, cusături, ȋmpletituri. De 18 ani în satul soțului dumneaei, din Bucovina a învățat să ȋncondeieze ouă, dar a combinat motivele străvechi specifice ouălor ȋncondeiate din Bucovina cu modele preluate de pe scoarțe moldovenești, ștergare, trăistuțe din zona Iași. Pentru exemplificare ne-a descris pictura unui ou ȋncondeiat. Oul este ȋmpărțit în două

emisfere printr-un brâu preluat de pe o ie bărbătească veche.

Pe fiecare emisferă este desenat un cerc ȋmpărțit în 4 printr-o cruce, în fiecare spațiu astfel creat este ȋncondeiat un element simbolic: vârtelnița (hărnicie), pieptenul (frumusețe), calea rădăcită (viața alcătuită din căderi și ridicări) etc.

Consideră că are o obligație morală de a conserva atât cât se poate din fondul nostru popular identitar. ȋncondeiatul ouălor a atras-o și, deoarece oul simbolizează ideea de viață, de ciclicitate.

Iulian Mihalache din județul Neamț lucrează ȋmpreună cu soția covoare și carpete țesute în război, într-o paletă bogată de culori vii. O reușită în exponatele sale o constituie, în mod deosebit, covorul din 2 lați, adică două lățimi a căror ȋmbinare este greu de realizat.

Județul Galați a rămas consecvent produselor de anul trecut: miere de bună calitate comercializată de **Gabriela Vieru**, produse ȋmpâslite și lumânări decorative create de **Constantinescu Daniela** și produse de uz casnic din ceramică, realizate de soții **Marcel și Maria Mocanu** ale căror modele ne sunt deja cunoscute: valurile Dunării, stropi, flori, miamburu, coadă de păun etc.

Județul Cluj ne-a ȋncântat iarăși cu expoziția ȋnflorată și parfumată a familiei **Anca și Vasile Jucan**, care acum 6 ani, dintr-o necesitate financiară au ȋnceput să cultive lavandă și grâu aici, pe care le-au transformat treptat într-o sursă de existență.

La ora actuală suprafața cultivată cu lavandă ocupă 15 ari și ȋnregistrează 3000 de tufe, iar cea cultivată cu grâu ocupă 10 ari.

În plantațiile dumnealor de lavandă s-au adunat culorile și parfumul a 7 specii: Lavandin, Abrial, Grosso, Maillette, Galbenă, Albă, Blue Scent.

La Ploiești lavanda a fost comercializată sub formă de butaș, buchete de flori uscate sau prelucrată în săpun, parfum, sirop, ulei, apă, figurine.

Paiele de grâu și-au arătat frumusețea și valoarea în ȋmpletituri de ornament sau utilitare: flori, șervețele, suporturi, ȋnveliș pentru sticle, rame, magneți, ace de păr etc.

Cojanu Aurel din Buzău, cadru militar de profesie, și-a găsit o adevărată terapie în prelucrarea lemnului, în care a ajuns la performanță.